

PANGANDUS

Robert Kitt näeb ettevõtjate probleemi

"Meie ettevõtted satuvad jama-de sisse täiesti teadmata ja paha tahtmata," ütleb Swedbanki juht **Robert Kitt**. Tema hinnangul on Eesti ettevõtted liiga väikesed, et ennast pikkade sanktsiooninimekirjadega kursis hoida. ▶ 6-7



EDETABLEL

Peaminister polegi suurima palga saaja

Kes oli eelmisel aastal suurimat tasu saanud riigiametnik? Mitmendal kohal oli peaminister Jüri Ratas? Millise Ida-Viru valla juht üllatas kõrge tasuga? Vastused saab Äripäeva koostatud edetabelist. ▶ 4-5

TÖÖSTUS

"Ei julge öelda, et väga hästi, aga normaalne"

"Läksime riski peale, nüüd oleme kriisist väljas," räägib mööblitööstuse Nobe Interiors šveitslastelt välja ostnud firma üks omanikke Jürgen Lamp, kelle sõnul pole nad pool aastat muud teinud, kui otsisid ostjaid. ▶ 8-9

PÄEVA TEGIJA ▲

Eesti droonifirma saab investoritelt rahasüsti

Autonoomseid kaugseiredroone arendav Hepta Airborne kaasab Balti ja Ameerika investoritelt 650 000 eurot, et kiirendada tarkvaraarendust ning laiendada sel aastal Skandinaavia ja Balti turule. Hepta Airborne'i asutaja ja juhi **Henri Klemmeri** sõnul monitooritakse Euroopa elektrivõrke suuresti jalgsi või ei tehta seda üldse, kuid ettevõtte arendatud drooni ja selle abil kogutud andmeid analüüsiva tarkvaralahendusega tehakse üldjuhul ligi aasta võttev töö ära paari tunniga. Tehnopolli teatel osaleb Hepta Airborne'i meeskond ka Euroopa Kosmoseagentuuri äriinkubaatori programmis.



Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Neljapäev, 2. mai 2019
nr 84 (6150) 3,90 eurot

EUR/USD
1,12 ▲

USD/EUR
0,89 ▼

EUR/SEK
10,68 ▲

EUR/RUB
72,77 ▲

Nord Pool
25,42 ▲

Euribor
-0,231

TULEMUSED

Väiksed hoiatusmärgid

Apple'i kvartali-tulemused olid head, ent ettevõtte hoog hakkab raugema. Kogu tehnoloogia-sektor vaevleb ülekuumenemise käes.

▶ 14-15

FOTO: REUTERS/SCANPIX



ROIGASAEDEDE valmistamine ja paigaldamine

ROIGASAIAD OÜ

• tel 509 2933
• info@roigasaiad.ee
• www.roigasaiad.ee

TÄNA ÄRIPÄEVA RAADIOS Vabast meediast

7.00-10.00 "Hommikuprogramm". Peatume värsketel poliitilistel arengutel ning teeme pühapäevase kokkuvõtte maailma uudistest. Stuudiokülalised on idufirmade rindel tegutsevad Sandor Liive ja Konrad Hanschmidt ning Ekspress Grupi tegevjuht Mari-Liis Rüütalu, kellega räägime börsifirma värsketest tulemustest ning puudutame ka ajakirjandusvabaduse päevakajalisi dilemmasid. Hommikut veavad Igor Rõtov ja Rivo Sarapik.

11.00-12.00 "Poliitikute töölaud". Isamaa valimiskampaania kuludest räägime Isamaa liikme Mart Luige ja Eesti 200 liikme Marek Rein-aasaga. Saatejuht on Eliisa Matsalu.

12.00-13.00 "Fookuses: Euroopa Parlamendi valimisdebat". Vastamisi on Isamaa ja SDE esinumbriid - Riho Terras ja Marina Kaljurand.

13.00-14.00 "Eetris on ehitusuudised". Saates tulevad jutuks nii kinnisvaraäri riskid Venemaal kui ka sealse turuolukorra erinevus võrreldes Eestiga.

13.00-14.00 "Kullafond". Räägime ettevõtte- ja tegelemisest Aasia riikides ning uurime, millise ärikliimaga ja kultuuriliste eripäradega tuleks Eesti ja laiemalt Euroopa ettevõtjatel seal müüma asudes arvestada.

► Äripäeva raadiot saab kuulata Tallinnas ja Harjumaal sagedusel **92,4 MHz** ning igal pool mujal Äripäeva veebi kaudu.

Häid majandusmõtteid
hoiab liinil Tallink!



▲ Eesti Energia finantsjuhi Andri Avila ja juhi Hando Sutteri sõnul võib tänavu veelgi koondamisi tulla. FOTO: ANDRAS KRALLA

ENERGIA

Kvoodid söövad põlevkivielektri välja

Heitmekvootidel on lõpuks oodatud mõju – elektri põlevkivist tootmine on muutunud peaaegu tulutuks ning taastuvenergiat on suurem võimalus turul võrdselt kaubelda.

KRISTJAN PRUUL
kristjan.pruul@aripaev.ee



Äripäev

On ka negatiivne külg, hea osa sellest muutusest kasutab ära Venemaa, kus toodetud ja Euroopa Liitu müüdud elektri pealt CO₂ kvote tasuda ei tule.

"Põlevkivist elektrit toota on võimatu, aga eks see ongi kvootide mõte, et taastuvenergia pääseks subsidiumita turule, ainult et siin piirkonnas kahjuks süveneb endiselt tendents, et Eesti Energia tootmisest tühjaks jäänud koha võtab üle Vene kvoodivaba elekter," ütles Eesti Energia juht Hando Sutter.

Piirkonda jõudis esimeses kvartalis igal kuul 1,5 teravatt-tundi Vene elektrit ja import kasvab lineaarselt samal joonel CO₂ hinnaga. "Sellega me konkureerida ei saa, turul tuleks kaubelda ikka võrdselt alustel," lisas Sutter.

Kui palju Vene odavama elektri import Eesti Energia tulust vähendab, seda arvatud ei ole või öelda ei taheta. Riigifirma seisukoht on, et kui Euroopa Liitu tuua elektrit, siis selle kvoodiga samaväärse summa võiks piiril ju kokku koguda.

Põlevkivist toodeti vähem elektrit

Muutus põlevkivielektri tootmises tähendab Sutteri sõnul Ida-Virumaal töökohtade kaotust ja Eestile kaotsiläänud tulu. Esimeses kvartali lõpus oli Eesti Energias aasta varasema võrreldes töö kaotanud 195 inimest, peamiselt suureenergeetikast: kaevandustest, elektrijaamadest. Asemele palgatud 122 inimest töötavad kontsernis hoopis IT-arenduses või klienditeeninduses.

Koondamisi võib tänavu tulla veel, kui palju, seda Sutter veel öelda ei oska, kõik sõltub sellest, kas Vene elektriimportide pan-

TULEMUSED Eesti Energia puhaskasum tegi vabalanguse

Eesti Energia I kvartali tulemused

Käive 283 mln eurot, kasv 23,6%

Tegevuskasum 83,8 mln eurot, kasv 9,1%
Puhaskasum 9,5 mln eurot, aasta varem 41 mln eurot. Sellest dividendide tulumaksu langemine esimesse kvartalis andis 15 miljonit eurot. Suuremad puhaskasumi mõjutajad olid veel Auvere jaama vastuvõtmisele järgnenud amortisatsioonikulude lisandumine ja CO₂ kvoodi hind.

2019. aasta prognoos

Müügitulu ja investeeringud kasvavad võrreldes 2018. aastaga (oli 875 mln eurot) ning ärikasum jääb samale tasemele (283 mln eurot). Esimese kvartaliga aasta väljavaade muutunud ei ole. Elektri müügitulu mõjutab positiivselt prognoositav elektri keskmise müügihinna tõus, mis suurendab ka elektri müügist teenitavat kasumit. Elektri hinna positiivset mõju neutraliseerib CO₂ kvoodi hinnatõus. Investeeringud võrreldes 2018. aastaga aasta kasvavad. Suurimad investeeringud on planeeritud taastuvenergia valdkonda.

Siin piirkonnas kahjuks süveneb endiselt tendents, et Eesti Energia tootmisest tühjaks jäänud koha võtab üle Vene kvoodivaba elekter.

Eesti Energia juht Hando Sutter

nakse piir või mitte. Lahendus on endiselt Baltikumi-üleises kokkuleppes, millega uus valitsus peab kaasa minema.

Aasta algul keskmiselt 22 eurole tonnist tõusnud heitmekvoodi hind on veelgi kasvanud, nüüd opereeritakse 25 euroga tonni eest. Ühe megavati elektrienergia tootmisel tekib 1,2 tonni süsihappegaasi ehk kvootidele kulub 30 eurot. Nii et kui Eesti Energia elektritootmise omakulu on 46 eurot ja esimeses kvartalis oli turuhind 47,7 eurot, siis eriliselt mõtet elektrijaamu töös hoida ei ole.

Põlevkivist elektri tootmine vähenes esimeses kvartalis 30 protsenti, süsihappegaasi emissioon oli 2,4 miljonit tonni, mis teeb miljon tonni vähem kui aasta tagasi. Oma osa oli selles ka Auvere jaamal, mis oli 40 päeva rivist väljas.

Energiatootmises kõik muidugi turuhinnast ainult ei sõltu. Ka heitmekvootide hinnatõusu on leevendatud tulevikuinstrumentidega. Sutteri sõnul ootetakse ette ehk fikseeritakse heitmekvootide hinda siis, kui müüakse ka elektrit ette, omaette kvootidega spekulatsioonist ei käi.

Aga kui keskmine elektri müügihind oli Eesti Energial 56 eurot megavati eest, siis koos tuletistehingutega isegi 58,7 eurot megavati eest. Selleks aastaks on meie CO₂-heitmekvootide positsioon 10,4 miljonit tonni keskmise hinnaga 11,4 eurot tonn.

Erakordsed tuuleolud ja soe kevad

Kui põlevkivil töötavad tehased seisis, siis tuuleenergiat tuli aasta algul hoopis toptelt, taastuvenergiat kokku kolm korda rohkem.

Suur roll selles on Nelja Energia tuuleparkidel, mis eelmisel aastal osteti, kuid isegi võrreldavatel alustel ehk Nelja Energia parke arvestamata on Eesti Energia finantsjuhi Andri Avila sõnul kasv olnud 50 protsendi ringis. Põhjuseks nii erakordselt head tuuleolud kui ka tavapärasest parem töökindlus.

**Tänavakivi
60 mm (hall)**

**5⁹⁰
€/m²**

rae
RAE KIVITEHAS

HEA HIND!

Hinnale
lisandub
käibemaks

www.raekivi.ee

tel 5550 0560

UC RENT

**ESINEMISLAVAD | TELLINGUD
TELgid | SOOJAKUD
PIIRDEAIAD | TRIBÜÜNID
ILMASTIKUKAITSED | LAOHALLID
MÖÖBEL ÜRITUSTELE**

RENT, MÜÜK ja PAIGALDUS

tel (+372) 609 6392 | **www.ucrent.ee**

TAMREX

UNUSTA PAELAD

Võta BOA!

MUGAVAM
PUHTAM
OHUTUM

Mugavus, mida saab usaldada.

Täpselt projekteeritud, kulumiskindlad materjalid, testitud äärmuslikes tingimustes. Täiuslikult sujuv ja ühtlane peenhäälestus isegi ühe käega reguleerides. Jalanõude jalgapanek ja ära võtmine pole kunagi olnud nii kiire, mugav ja lihtne.

Garantii - BOA kinnitussüsteemi garantii kestab terve jalanõude eluea.

↓
SULGEMISEKS
VAJUTA ALLA
↑
KIIREKS
AVAMISEKS
TOMBA ÜLES

BOA JAKS
KAVANDATUD
OPTIMAALSED
AASAD,
VÄLISTAVAD
ÜLELIIGSE
HÖÖRUMISE.

KULUMISKINDLA
NAILONIGA KAETUD
KERGED, ROOSTEVABAST
TERASEST SUPERTUGEVA
TROSSID ON ÄÄRMISELT
VASTUPIDAVAD JA KINDLAD KA
KÕIGE ÄÄRMUSLIKEMAS
OLUDES.

COFRA
BORN TO WORK

GREENfit

UUS MUDEL

ECO-TECH
COFRA

TÄISNAHAST
PEALSED

BOA

ESD

ÖMBLUSTE-
VABA



COFRA
BORN TO WORK

LUX S3 SRC ESD

73001-000

Alates nr 37

136 €

COFRA JALANÕUDE PÕHIOMADUSED

SANY-DRY 100% polüester. Antibakteriaalne, hingav ja niiskust eemale juhtiv kulumiskindlalt vooder.

PERFUMED
SOLE

lõhnastatud sisetald

11

MONOPOINT

Lai liist - 11 monopointi.

APT PLATE
Anti-Perforation Technology
ZERO PERFORATION

3 mm

Torkekindel metallivaba APT PLATE, mida ei läbista isegi 3 mm läbimõõduga nael

ALUMINIUM 200J Kergest alumiiniumist turvanina (200J)

SOLE

Ülikerge, paindlik, isepuhastuv õli- ja libisemiskindel PU/TPU välis- ja sisetald.

COFRA JALANÕUDE LISAOMADUSED

Techshell

Äärmiselt vastupidav uuenduslik kulumis- ja rebenemiskindel kangas. Hingavast mikrofiibriga õmblusteta ühes tükis pealsed on vettühlgavad.

BOA

INNOVAATILINE KINNITUSSÜSTEEM Täiuslikult sujuv ja ühtlane jalanõude avamine või sulgemine isegi ühe käega reguleerides.

BREATHABLE
PLUS

Äärmiselt õhuline kattermaterjal ja väga hingav vooder soodustavad jalanõust niiskuse väljuhtimist.

ÖMBLUSTE-
VABA

Hingavast tekstiilist, ilma õmblusteta ühes tükis pealsed.

ESD

Elektrostaatiline kaitse - ESD jalatsitel on ühtlane ja efektiivne staatilise elektrilaengu maandamise ja ärajuhumise omadus.

ECO-TECH

POLY-GREEN ECO-TECH sisetald. Taaskasutatud biolagunevast polüuretaanist. Anatoomiline, antistaatiline, perforeritud, lõhnastatud, pehme ja mugav. Kaetud antibakteriaalse kangaga, mis neelab niiskust ja hoiab jalad alati kuivana.

MEMORY +PLUS

Eelvormitud mäluvahust ergonoomiliselt kohanduv sisetald. Anatoomiline, perforeritud, antistaatiline, antibakteriaalne, hingav, niiskust imav ja kaetud kulumiskindla tekstiiliga.



Kui ostad
ükskõik millised

BOA

kinnitussüsteemiga
jalanõud tavahinnaga,
anname sulle

SNICKERS Workwear sokid

TASUTA

9200/0700 väärtus 19 €

UUS MUDEL

GREENfit

ÖMBLUSTE-
VABA

ESD

BOA

ECO-TECH
COFRA

TÄISNAHAST
PEALSED



RECUPERATOR S3 SRC ESD

73001-001

134 €

UUS MUDEL

GREENfit

BREATHABLE
PLUS

ESD

BOA

ECO-TECH
COFRA



COFRA
BORN TO WORK

STACK S1 P SRC ESD

79420

Alates nr 37

120 €

COFRA
BORN TO WORK

YARD S3 SRC ESD

79490

121 €

COFRA
BORN TO WORK

CHARGER S3 SRC

79442

121 €

COFRA
BORN TO WORK

INCH S1 P SRC ESD

73081-000

121 €



TAMREX OHUTUSE OÜ

Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

TALLINN Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusepapi 35 • TARTU Aardla 114, Ringtee 37a • PÄRNU Riia mnt 169a • RAKVERE Pikk 2 • JÕHVI Tartu mnt 30 • VÕRU Piiri 2 • VILJANDI Tallinna 86
VALGA Vabaduse 39 • NARVA Maslovi 1 • HAAPSALE Ehitajate tee 2a • PAIDE Pikk 2 • JÕGEVA Tallinna mnt 7 • TÜRI Türi-Alliku • RAPLA Tallinna mnt 2a • KEILA Keki tee 1 • KURESSAARE Tallinna 80a

AMETNIKE PALGAD

Maksuameti juht teenib peaministrist veerandi võrra enam

Mullu teenis riigiametnike seas kõige rohkem maksuameti juht Valdur Laid, kelle tasu oli veerandi võrra suurem kui peaminister Jüri Ratasel.

KRISTEL HÄRMA
PRIIT POKK
aripaev@aripaev.ee

Äripäev



Samas ei jõua Valdur Laidi keskmine tasu lähedale erasektori palga tippudele, kus näiteks Microsoft Estonia OÜ kogu töötajate keskmine palk oli 8212 eurot kuus. Valdur Laid teenis palga ja preemiaga kokku 88 300 eurot, mis teeb keskmiseks kuutasuks 7358 eurot, selgub suurest ametnike palkade edetabelist.

Sealjuures oli ka Laidi preemia üks suurematest.

Ametnike tasude ülevaatest selgub, et Laidile järgnesid töötasude mõttes sotsiaalkindlustusameti peadirektor Egon Veermäe (kokku 80 338 eurot) ning maanteeameti peadirektor Priit Sauk (76 702 eurot). Sauk oli eelmise edetabeli tipus, kui teenis kokku 74 600 eurot.

Peaminister Jüri Ratas langes edetabelis viiendalt kohalt neljateistkümnendaks, aastases võrdluses kasvas kogutulu 608 eurot.

Kui aasta varem teenis keskmiselt üle 5000 euro 12 riigiametnikku, siis eelmisel aastal tõusis see arv 27ni.

Politseinike ja päästjate palk tõusis

Ametnike keskmine kuupalk oli eelmisel aastal 1754 eurot. 2018. aastal eraldati riigiasutustele üldiseks palgakasvuks lisavahendeid 2,5% palgafondist, palgakasvule avaldasid mõju mõnele sihtgrupile eraldatud lisavahendid – näiteks siseturvalisuse valdkonna osa töötajate palgafondi suuredand 2018. aastal 4,5%, selle sihtgruppi kuuluvate riigiametnike arv on suur (politseiametnikud, päästetöötajad, vanglaametnikud). Kohalike omavalitsuste ametnike keskmine kuupalk oli eelmisel aastal 19 eurot kõrgem kui riigiametnikel.

Kõige suuremat keskmist palka teeniti põhiseaduslikes institutsioonides ja riigikantseleis, keskmiselt 2758 eurot, tõus oli 8,6%. Sellele järgnesid ministriumid 2433 euro ja 10,9% tõusuga ning prokuratuurid ja kohtud 2053 euro ja 8,3% tõusuga.

EDETABEL
20 suurima palgaga ametnikku

brutotasu 2018. aastal, eurodes

Valdur Laid maksuameti peadirektor	88 300
Egon Veermäe sotsiaalkindlustusameti peadirektor	80 338
Priit Sauk maanteeameti peadirektor	76 702
Rivo Reitmann maksuameti peadirektori asetäitja	69 571
Märt Ots konkurentsiameti peadirektor	67 500
Priit Pikamäe riigikohtu esimees	67 078
Ivo Pilving halduskolleeiumi esimees	65 694
Saale Laos kriminaalkolleeiumi esimees	65 569
Villu Kõve tsiviilkolleeiumi esimees	65 569
Villem Lapimaa Tallinna ringkonnakohtu esimees	65 403
Astrid Asi Viru maakohu esimees	65 401
Riho Terras kaitseväge juhataja, ametis kuni 04.12	64 237
Tea Varrak haridus- ja teadusministeeriumi kantsler	64 202
Jüri Ratas peaminister	64 069
Kersti Kerstna-Vaks Tartu ringkonnakohtu esimees	62 868
Mart Mägi statistikaameti peadirektor	62 509
Meelis Eerik Harju maakohu esimees	62 225
Heiki Loot riigisekretär, ametis kuni 02.12	61 870
Tarmo Leppoja riigi tugiteenuste keskuse peadirektor	61 700
Priit Kama justitsministeeriumi asekanstler	61 586

VÕRDLOS**Enim lisatasu saanud ametnikud**

lisatasud kokku 2018. aastal, eurodes

Erkki Koort sisejulgeolekupoliitika asekanstler, ameti kuni 31.05	16 174
Valdur Laid maksuameti peadirektor	14 500
Tea Varrak haridus- ja teadusministeeriumi kantsler	14 368
Maige Lepp PPA migratsioonibüroo juhataja, ameti kuni 09.02	14 000
Viorica Tšaikovski justitsministeeriumi õiguse ja arenduse talituse juhataja, ametikoht muutus	13 641
Egon Veermäe sotsiaalkindlustusameti peadirektor	12 960
Katrin Rein haridusministeeriumi nõunik Brüsselis	12 314
Priit Post justitsministeeriumi karistuse täideviimise talituse juhataja	11 900
Ülle Kurvits haridusministeeriumi nõunik Brüsselis	11 268
Margus Viher patendiameti peadirektor	11 140
Svetlana Raudonen maksuameti tollipoliitika nõunik	10 152
Ando Leppiman energeetika asekanstler	10 080
Merike Saks majandusministeeriumi kantsler	9803
Illar Lemetti maaeluminiisteeriumi kantsler	9749
Heiki Loot riigisekretär, ametis kuni 02.12	9673
Siim Sikkut side ja riigi infosüsteemide asekanstler	9600
Kristi Talving siseturu asekanstler	9600
Liis Valk PPA identiteedi ja staatuste büroo nõunik-ekspert	9500
Matti Maasikas Euroopa küsimuste asekanstler	9115
Marje Luup välisministeeriumi haldusosakonna peadirektor	9050
Rivo Reitmann maksuameti peadirektori asetäitja	9000

Skandaaliga lahkunud kantsler teenis üle 14 000 euro preemiat

Ametist lahkuda otsustanud Tea Varrak, kellele ametnikud heitsid ette kehva juhtimist, sai möödunud aasta eest üle 14 000 euro preemiat.

Tea Varrak on selle summaga enim palgalisa saanud ametnike pingeriis kolmandal kohal. Varraku ametiajal lahkusid ministeeriumist kõik neli asestantslerit ja koolivõrgu juht ning aasta jooksul jättis oma töö üheksa osakonnajuhatajat 21st, kirjutas ERR detsembris. Vahetult enne skandaali oli haridusminister Mailis Reps premeerinud Varrakut 8200 euroga ja põhjusena oli nimetatud tulemuslik ja kvaliteetne teenistusülesannete täitmine. Pea sama palju preemiat ehk 14 000 eurot palgalisa sai PPA migratsioonibüroo juhataja Maige Lepp, kes töötas eelmisel aastal vaid veidi üle kuu aja. Tõenäoliselt tasustati teda 14 000 euroga just lahkumise eest.

Kõige enam sai möödunud aastal palgalisa aga sisejulgeolekupoliitika asestantsler Erkki Koort, kes lahkus samuti eelmisel aastal ametist. Mai lõpus ametist lahkunud Koort sai lisatasusid üle 16 000 euro. Koort sai tõenäoliselt tänu lahkumistasule rohkemgi palgalisa kui maksuameti juht Valdur Laid, keda premeeriti 14 500 euroga.

Enim preemiaid ja muid lisatasusid teeninud ametnike seas torkavad peamiselt silma peadirektorid, kantslerid ja asestantslerid ning nõunikud.

◀ **Maksuameti juhi Valdur Laidi keskmine kuutasu oli eelmisel aastal 7358 eurot.**

FOTO: ANDRAS KRALLA

Ida-Virumaa vallajuht üllatab

Umbes 4800 elanikuga Alutaguse valla juht Tauno Võhmar saab keskmiselt kuutasu 3611 eurot, see tähendab 75 senti kuus iga inimese pealt.

Sellise kuupalgaga on Võhmar valla- ja linnajuhtide palgaedetabelis kaheksandal kohal.

Palgaedetabeli kõige kõrgematel kohtadel asuvad omavalitsusjuhid on nüüdseks endine Tallinna linnapea Taavi Aas (keskmiselt 5301 eurot kuus) ning Tartu linnapea Urmas Klaas (keskmiselt 4500 eurot).

Kui arvestada Kallase ja Aasa palk linnas elavate inimeste peale, saab Aas iga kuu 1,2 senti ja Klaas 4,7 senti iga inimese pealt.

Harjumaa ülemvõim

Kevadel Viimsi vallavanema tooli riigikogu aseesimehe kohaga asendanud Siim Kallas jäi 3840 euro suuruse keskmise palgaga alla mitmele teisele Harjumaa omavalitsusjuhile.

Kallas jäi edetabelis kuuendale kohale, tema ette jäid nii Saue vallavanem Andres Laisk (keskmiselt 4363 eurot), Saku vallavanem Marti Rehemaa (keskmiselt 4174 eurot) ja Rae vallavanem Mart Vörklaev (3883 eurot). Kõik kolm said erinevalt Aasast, Kallasest ja Klaasist ka aasta jooksul lisatasusid – vastavalt 4235 eurot, 3000 eurot ja 2170 eurot.

Seitsmendalt kohalt leiab esimese vallajuhi väljastpoolt Harjumaa – Saaremaa vallajuhi Ma-

VÕRDLUS

Suurima töötasuga omavalitsusjuhid

brutoaastatasu ja keskmine kuupalk 2018. aastal, eurodes

	tasu kokku	kuupalk
Taavi Aas , Tallinna linnapea	63 617	5301
Urmas Klaas , Tartu linnapea	54 000	4500
Andres Laisk , Saue vallavanem	52 361	4363
Marti Rehemaa , Saku vallavanem	50 091	4174
Mart Vörklaev , Rae vallavanem	46 601	3883
Siim Kallas , Viimsi vallavanem	46 080	3840
Madis Kallas , Saaremaa vallavanem	45 600	3800
Tauno Võhmar , Alutaguse vallavanem	43 336	3611
Madis Timpson , Viljandi linnapea	42 000	3500
Alar Karu , Viljandi vallavanem	41 896	3491
Aare Olgo , Jõgeva vallavanem	40 167	3347
Peeter Rahnel , Mulgi vallavanem	39 600	3300
Georg Pelisaar , Põlva vallavanem	39 546	3296
Aivar Aleksejev , Kambja vallavanem	39 480	3290
Jarno Laur , Tartu vallavanem	39 000	3250
Andrus Seeme , Kanepi vallavanem	38 561	3213
Toomas Järveoja , Elva vallavanem	38 375	3198
Maido Ruusmann , Tõrva vallavanem	38 130	3178
Kaido Tamberg , Otepää vallavanem	38 130	3178

dis Kallase. Aasta varem oli edetabeli tipus samuti Taavi Aas, kuid temale järgnes mitu omavalitsusjuhti, kes said pärast haldusreformi elluviimist suure preemia.

Taavi Aas jäi preemiast ilma

Eelmisel aastal ei saanud lisatasusid tollane Tallinna linnapea Taavi Aas ega praegune linnapea Mihhail Kõlvart.

Aasta varem ehk 2017. aastal sai Aas palgalisa kokku 12 661 eurot. Koos sellega sai ta eelmisel aastal iga kuu keskmiselt pisut vähem kui 5518 eurot. Eelmisel aastal tuli tal hakka-

ma saada ainult põhipalgaga, mis on 5288 eurot kuus.

Sel aastal saab Aas aga kopsaka preemia: Tallinn määras talle lahkumise eest ligi 16 000 eurot hüvitist.

Tallinna linnapeast kõrgem palk oli eelmisel aastal kahel linnaametnikul: Tallinna linnasekretäri Toomas Sepa igakuine palk oli 1. aprilli seisuga 5650 eurot ning Tallinna finantsdirektori Katrin Kendra palk 5550 eurot.

Keskmine kuu kogupalk eelmisel aastal oli KOVi ametnike seas 1769 eurot, kasvades aastaga kuuendiku võrra.



Globaalse kodutarvikute brändi Tatkraft kogemus uutele turgudele sisenemisest

Üks suurimaid e-kaubandusega tegelevaid kodutarvikute tootjaid Euroopas on liikumas ülemaailmse laienemise suunas. Seitsme esimese aasta jooksul on Tatkraft arendanud oma ajakohaseid teadmisi edust veebiturul ja kasvanud iduettevõttest suureks tuntud brändiks Euroopas ja mujal maailmas. Samuti on Tatkraft kogunud teadmisi uutele turgudele sisenemisest, mille tulemusena on ettevõtte aktiivne 21 riigis.

EMarketeri andmetel kasvas globaalse e-kaubanduse müük 2018. aastal 23% ja ennustatakse, et see kasvab iga aasta keskmiselt 20% kuni 2021. aastani. (Allikas: eMarketer <https://www.statista.com/statistics/379046/worldwide-retail-e-commerce-sales>)

Tatkraft kasutab oma tugevusi kasvavatel turgudel ning otsib aktiivselt uusi kohalikke partnereid, kes esindavad firmat kõige suuremates e-kaubanduse müügikanalites üle maailma. Ettevõtte kasutab peamiselt kolme koostöövormi – frantsiisi, vahenduskokkulepe ja litsentsileping. Tänapäeval on B2B hulgitööd kaubandus muutumas – ainult toodete müümisest enam ei piisa. Suurepärast toodet peab toetama

» **E-kaubandus on edukas nii täna kui ka tulevikus tänu oma paindlikkusele klientide, müüjate ja toodete poolest.**

Tatkraft ASi tegevjuht Nikolay Barbanov



hea brändimine, selge positsioneerimine ning kõrge kvaliteediga tootefotod ja täpsed kirjeldused. Veebis peab kvaliteet olema veatu, sest vastasel juhul negatiivne tagasiside lõpetab müügi mõne kuuga.

Kõik uued turud nõuavad lokaliseerimist

Esiteks seisab ettevõtte uutele turgudele sisenedes silmitsi organisatoorse probleemi-dega: logistika, maksud ja kõik vajalikud dokumendid. Tatkraft ASi jaoks on kõige aega ja kulusid säästvamaks taktikaks kujunenud uutel turgudel kohalike partnerite leidmine, kellel on teadmised vajalike nõuete kohta.

On mitmeid situatsioone, kus võib ka käibemaksu arvestamine ja sellest teatamine muutuda väga keeruliseks, sest selle tase on isegi erinevates Euroopa riikides erinev. Näiteks kui Eesti ettevõtte ekspordib oma tooted Saksamaale, hoiab neid Poolas laos ja tarnib kliendile Austrias, siis käibemaksu kalkuleerimine ja raporteerimine võib muutuda väga keeruliseks ning nõuda palju ressursse, et see korrektselt sooritada. Isegi ilma riikide ja toodete vahelisi käibemaksu erinevusi arvestamata. Tatkraft on registreeritud käibemaksukohustuslaseks üheksa riigis



Euroopas: Poolas, Saksamaal, Hispaanias, Austrias, Belgias ja neljas teises riigis.

Teiseks peab looma suurepärase sisu koostöös professionaalse SEO optimeerijaga ja kohalikku keelt emakeelena kõneleva isikuga. Tatkraftil oli mitu erinevat võimalust otsida prantsuse, hispaania, itaalia ja saksa keele kõnelejaid. Esimene valik oli palgata kaugtöötajad ja teine valik oli töötada koos neid keeli kõnelevate, kodumaalt Eestisse rännanudutega. Globaalses perspektiivis töötavad mõlemad variandid edukalt.

Nüüdseks on Tatkraft loonud oma eduka toodete loomis- ja lansseerimisstrateegia, mida kasutatakse ka uute partnerite aitamisel uuele turule sisenedes. Enne turule sisenemist teostatakse ka põhjalik turuanalüüs, et välja selgitada, milliseid tooteid portfelist tasub uuel turul müüa.

Mitmetel e-kaubanduse kanalitel on ka keeruline kulude kalkulasiooni protsess ja paljud iduettevõtted kaotavad tuhandeid eurosid, sest nad ei tea või ei oska teha õigeid arvutusi. Tatkraft on väga agar oma

koostööpartnerite aitamisel, et ennetada selliseid vigu algusest peale ja on valmis aitama partneritel luua ka oma ERP-süsteem.

Tatkraft ASi tegevjuhi Nikolay Barbanovi sõnul otsib firma hetkel 10 kuni 20 uut liiget oma meeskonda – osakonnajuhate, hulgitööd ja e-kaubanduse müügi professionaale, turundusspetsialiste, analüütikuid ja hankespetsialiste.

Rohkem informatsiooni ettevõtte ja selle karjääri võimaluste kohta leiab veebilehelt www.tatkraft.ee

PANGANDUS

Robert Kitt
valutab väike-
ettevõtjate
pärast südant

Swedbanki Eesti juht Robert Kitt tunnistas, et tal on suur mure, mis puudutab Eesti ettevõtteid ja rahapesureegleid.



LIINA LAKS
KASPAR ALLIK
aripaev@aripaev.ee

Äripäev



Swedbanki Eesti juht Robert Kitt tunnistas, et tal on suur mure, mis puudutab Eesti ettevõtteid ja rahapesureegleid.

Kitt ütles, et rahvusvaheliste sanktsioonide nimekirjadesse on kantud sadu tuhandeid isikuid ja ettevõtteid. "Meil on enamik ettevõtteid Eestis alla kümne töötajaga. Nõuda, et nad paneks tööle kontrolli- osakonna, kes jälgiks kõiki sanktsioone ja asju, on jabur, samas see on vajalik," kirjeldas Kitt probleemi.

Äripäeva raadio saates "Investor Toomase tund" külas käinud Robert Kitt on Swedbanki Eesti üksust juhtinud alates 2015. aastast ning on pangandusega seotud olnud pea kogu tööelu.

Eesti üksuse tulemused olid kenad, ei paistnudki sealt justkui rahapesuskandaali mõju kuidagi välja. Eesti Swedbankis avati 7000 uut kontot. Kas kuskilt on näha ikkagi rahapesuskandaali mõju või mitte? Õelda, et mingit mõju ei ole, on vale. Milline see mõju konkreetselt on, on mul väga raske vastata. Meil on kõik suhtarvud, likviidsus, kõik

väga korralikud. Portfelli kasvust on näha, et jätkame laenude väljastamist ja esimene kvartal tuli +118 miljonit ehk 1,6 protsenti. Kui seda neljaga korrutada, saab aasta baasil täitsa korraliku numbri.

Enamik väiksemaid panku räägib, et on Swedbankist kliente juurde saanud. Teil on neid kliente rohkem, võib-olla see paar inimest siia-sinna ei annagi igapäevaselt tunda? See võib kõlada imelikult, aga meile on tegelikult iga klient oluline. Tööpoolest, me oleme saanud riskasutust pankade vahel väiksemate pankadega, see kõik vastab tööle. Nad on saanud kliente juurde nii tarbimislaenude kui ka arvelduste vallas. On ärajooksunud kliente, millest on kahju.

Ma arvan, et see ei ole okei Eesti majandusele, kui meil pangandussektoris puudub või on vilets konkurents. Väga tugev on konkurents tarbimislaenudes, seal on ruumi, võetakse kliente. Aga suurettevõtete finantseerimises – see on minu meelest just ohukoht, kuidas Eesti majandus saab finantseeritud, kui meil on pakkumist vähe.

Skandinaavia pankade kohta on esitatud väiteid, justkui turuosa on võetud ja nüüd puhatakse loorberitel. Mis te selle väite peale vastaksite? Saabki tulla ja Skandinaavia pankade kliendid ära võtta? Ma vastaks oma

kirjandusliku eeskuju Talebi sõnadega, et kui on selline hüpotees, siis miks mitte panna oma nahk mängu ja tulla ja võtta. Kui see kõik on nii lihtne, miks mitte siis seda teha.

Finantsinspeksioon on viibutanud näppu teie ja SEB poole, et kontrollite iga pensionäri või- ja piimamakseid sama karmilt kui kümneid miljoneid liigutavaid ettevõtteid. Meil on grupis 10 miljonit makset päevas, Eestis on kuskil 14 miljonit kuus. Väita, et süsteem töötab niimoodi, et mingit sellist anekdootlikku tulemust ei tule, on naiivne. Me oleme väga palju investeerinud just viimastel aastatel oma süsteemidesse, inimestesse, kes sellega tegelevad.

Mul on aga päris suur mure, mis puudutab Eesti ettevõtteid ja nende teadlikkust ja kuidas selle küsimusega edasi minna.

Milles probleem seisneb? Meil on enamik ettevõtteid Eestis alla kümne töötajaga. Nõuda, et nad paneks tööle vastavuskontrolli osakonna, kes jälgiks kõiki sanktsioone ja asju, on jabur, samas see on vajalik. Näiteks müües elektroonikat Venemaale, peaks olema veendunud, et tegemist ei ole kahetiselt kasutatavate kaupadega. Kui seda kaupa on võimalik kasutada sõjatööstuses, siis see on keelatud. Või siis vahendajad: Eesti ettevõtte ostab toorainet läbi min-

▲ Swdbanki juht Robert Kitt kandideeris ka Eesti Panga presidendiks. "Ma olen proovinud oma kirjutistega ja majandusteemaliste analüüsidega ning viisil või teisel, nagu Prototroni käivitamisega, Eesti elu ja majanduselu arendada, edendada ja mõelda kogu aeg kaasa, mida võiks teha ja mida peaks tegema," põhjendas Kitt kandideerimist.

FOTO: ANDRAS KRALLA

gi vahendaja. Miks see vahendaja on, kellega ta seotud on, kust tuleb? Kas see on tehtud selleks, et originaaltarnija sanktsioonidest mööda saada? Altkäemaks ära peita?

Äritegevus Venemaa ja Ukrainaga. Mida me näeme: raha ei laeku mitte Venemaalt või Ukrainast, vaid kuskilt Küprosel. Sage li laekub üldse kolmandalt isikult, mitte lepingupartneritelt. Miks? Kust see raha tuli?

Need on küsimused, mida me peame pangana küsima klientide käest. Minu mure on selles, et ei ole mõistlik Eesti majandusele panna sellist täiendavat kohustust, et iga ettevõtte ehitaks sellise süsteemi. Samal ajal pangad peavad seda küsima. Ma olen võtnud selle teema üles kaubandus-tööstuskojas. Rääkinud, et meil on mingit lahendust vaja, et oleks keskne instituut, mis pakub vastaspoolte skriinimist. Või mõne riigiasutuse juurde allteenistus, mis pakub seda ettevõtetele.

Probleem on selles, et meie ettevõtted satuvad jama sisse täiesti teadmata ja paha tahtmata. Kui sa oled rahvusvahelist sanktsiooni rikkunud, siis tagajärjed on suhteliselt kurvad.

Ilmselgelt võib see tuua ka olukorra, kus välisinvestorid on juba ennetavalt siinsetest pankadest eemale peletatud. Ma tean suhteliselt hästi seda kriitikat enam-vähem aasta-

MAKSETEENUSED

Rahapesuseadust rikkunud ettevõttelt võeti tegevusluba

Finantsinspeksioon tunnis- tas esmaspäeval kehtetuks ASI Talveaed makseasutuse tegevusloa oluliste ja pikaajaste seadusnõuete rikkumiste tõttu.

Finantsinspeksioon hinnan- gangul ei vääri Talveaed makseasutusena tegutsemise õigust. "Ettevõtte on aastate jooksul oluliselt rikkunud tal olevaid kohustusi, eelkõige seonduvalt

makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadusega," teatas inspeksioon. "Talveaia rikkumised on kogumina sellised, et kahjustavad finantssektori stabiilsust ja usaldusväärsust."

Finantsinspeksiooni juhi Kilvar Kessleri sõnul näitas Talveaed üles lugupidamatust

õiguskorra suhtes, sest ei vae- vunud puudujääke likvideerima ka pärast korduvat inspeksiooni sekkumist.

Rahatrahvist ei olnud tolku

Finantsinspeksioon teatas, et on andnud Talveaiale mitu võimalust oma tegevus õigusaktides nõutuga kooskõlla viia.

2017. aasta novembris karis-

tas finantsinspeksioon makseasutust vara hoidmise nõuete rikkumise eest enam kui 18 000 euro suuruse rahatrahviga.

2018. aasta jaanuaris seadis finantsinspeksioon makseasutuse tegevusele piirangu, keelates teatud tehingute tegemise klientidega, kes ise või kelle vähemalt üks tegelik kasusaaja ei ole Eesti resident.

Finantsinspeksioon tuvas- tas 2018. aasta juulis, et vaatamata keelule osutas Talveaed ikkagi vähemalt 49 korral klientidele teenuseid, mida ta selgelt ei tohtinud teha. Inspeksiooni teatel keskendus Talveaia ärimudel suurema rahapesu ja terrorismi rahastamise riskiga välisriikide residentidest klientidele makseteenuste pakkumisele.

Finantsinspeksioon väljastas Talveaiale makseasutuse tegevusloa 2011. aasta aprillis. 2016. aasta veebruaris sai Talveaed täiendava tegevusloa maksekontoga ja makseinstrumendidega seotud teenuste osutamiseks.

Samal aastal kasvas Talveaia turuosa väga kiiresti 45%ni.

ÄRIPÄEV.EE



valised investeeringud ja muul moel majandustegevus selle all elaks.

Kui palju on Swedbank Eestis üldse koha-pealset otsustusõigust ja kui palju dikteeritakse Rootsist ette, milliseid laene anda? Sellele vastata on umbes samamoodi, et kui palju auto maksab. Sõltub autost, sõltub küsimusest ja otsusest.

Võtame näiteks eluasemelaeenud. Eluasemelaeenude puhul kõikides pankades, mitte ainult Swedbank Eestis, juhitakse portfelli. Juhitakse, millised on laenu väljastamise standardid ja kui palju võib teha erandeid. Suuremate ettevõtluslaenuodega käime ka grupi komiteedes.

Oleme kuulnud, et praegu antakse arendajatele laenu ja siis pärast suunatakse kodulaenu soovijaid nende arenduste poole, kus pangal on endal arenduslaenu antud. Pärast finantskriisi oli kogu korterite arendus pankade rahaga. See on kõikunud, aga mu kolleegid ütlevad, et nüüd tehakse pool kinnisvaraarendustest ilma pankadeta. Pangad ei ole turu dikteerijad.

Viimastel kuudel on tulnud uudiseid, et tarbijalaenu intressid on Eestis mõne muu Euroopa riigiga võrreldes ebanormaalselt kõrged, samas konkurentsiga paistab selles vallas hästi. Mis selle taga võib olla? Meie puhul sõltub see väga palju kliendist. Ma arvan, et ruumi alla tulla on küll. Kuna siin lähed tihedamaks sellel turul, nagu ma enne ütlesin, et nahk mängu, ja tuleb vaadata, kas nad tulevad alla või tule.

Kas Eesti on Swedbank Grupi kõige tulusam üksus, kes väänab eurost kõige rohkem raha välja? Me ei ole sellist rändkarikat välja ja-ganud. Mõni kvartal oleme kindlasti olnud. Ma ei ole päris kindel, kas me viimases kvartalis olime. Viimasel ajal ma rohkem võrdlen Balti riike. Kui vaatame viie-kuue aasta pikkust pilti, siis alati oli nii, et Eesti maht eurodes olid umbes sama suur kui Läti-Leedu kokku. Eesti järel tulid Läti tulemused ja lõpuks olid Leedu omad, mis on kõige suurem riik. Leedu majandus on aga arenenud viimastel aastatel väga jõuliselt.

Kuidas sündis otsus kandideerida Eesti Panga presidendiks? Kõigepealt mulle üldse ei mahu pähe, et Ardo Hansson ei ole Eesti Panga president. Kui esimest korda see jutt tuli, et kas sa ei mõtleks, siis ma ütlesin, et mis siin mõelda on, Ardo Hansson valitakse ju tagasi. Siis selgus, et seadus on muutunud, Ardo Hanssonit ei saa tagasi valida. Mulle tundus, et see on viis, kuidas ma saaksin Eesti elu mingit pidi edendada.

Kas see tähendab, et Swedbanki Eesti juhtimiseks motivatsiooni enam ei olnud? Ei tähenda, see oli lihtsalt selline... kuidas ma nüüd ütlen, kahenädalane aken, mis avaneb seitsme aasta jooksul. Jällegi Taleb: tahad midagi ära teha, sul on nägemus, et midagi saab paremaks teha, siis astu kaks sammu ette ja tee.

KUULA
Äripäeva raadio 92,4
"Investor Toomase tund" oli eetris 30. aprillil
raadio.aripaev.ee

TULEMUS

Elering võitis vaidlusega 11 mln

Riigifirma Eleringi selle aasta esimese kvartali puhaskasvas aastaga 11,4 miljoni võrra, 28,4 miljoni euroni. Suure osa kasvust andis erakorraline tulu. Eleringi teatel kasvas nende tulu aastaga 20 protsenti, 57 miljoni euroni. "Tulude kasv suurim allikas oli erakorraline tulu summas 10,9 miljoni eurot, mis laekus Eleringile eduka arbitraaživaidluse tulemusena. Arbitraaži menetlusega seotu on teise osapoole soovitud tõttu konfidentsiaalne," selgitas Eleringi juhatuse esimees Taavi Veskimägi. Tingituna soojast talvest vähenes esimeses kvartalis elektri

võrguteenuste müügitulu aastaga 1,2 miljoni euro võrra. Kallima elektri turuhinna tõttu kasvasid kulutused kadudele 0,8 miljoni euro võrra. Elering on riigifirmadest üks suuremaid dividendimaksjaid, panustades 2019. aasta riigieelarvesse 29,4 miljoni euroga.

ÄRIPÄEV.EE

TULEMUS

Hinnatõus paisutas VKG käivet

Viru Keemia Grupi kontsern suurendas esimeses kvartalis käivet aastases võrdluses pea veerandi võrra, mida turgutas õli hinna tõus, teatas ettevõtte.

Kontserni käive kasvas esimeses kvartalis võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 23% ehk 60,9 miljoni euroni. Käibe tõusu põhjustasid peamiselt õlitoodete müügmahu kasv 12% võrra ja referentstooteks oleva kütteõli turuhinna tõus keskmiselt 15% võrra.

"Kui 2018. aasta viimases kvartalis liikus õli hind kiirel langustrendil, siis uue aasta esimeses kvartalis oli suund mõeldukalt ülespoole – Brenti toornafta hind tõusis kolme kuuga 54 dollarilt 69 dollarile barreli kohta," selgitas VKG juhatuse liige ja finantsdirektor Jaanis Sepp.

VKG kaubaõlide tootmismaht kasvas aastaga 6%, põlevkivi toodang suurenes 10% võrra ja jõudis kvartaalse tootmisrekordini. Põlevkivigaasidest toodetava elektrienergia toodang kahanes 3,7% võrra ja soojuseenergia müük vähenes 7,1%, mis oli tingitud eelmise aastaga võrreldes soojemast ilmast.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT

Kuusik astus ministrikohalt tagasi

EKREst pärit IT- ja väliskaubandusminister Marti Kuusik esitas teisipäeval avalduse ministriametist tagasiastumiseks ja president rahuldab selle. Peaminister Jüri Ratas viis Marti Kuusiku tagasiastumispalve Kersti Kaljulaidile, kes avaldas tänu ajakirjandusele ja õiguskaitseorganitele. "Täna Eesti ajakirjandust kahtlustuste avalikustamise eest, prokuratuuri ja õiguskaitseorganeid kiire reageerimise eest, mis näitab, et sellistele kuritegude kahtlustustele nagu koduvägivald reageeritakse kiiresti." Jüri Ratas ütles, et alates esmaspäevasest ametivande andmise ajast on uus asjaolu see, et politsei ja prokuratuur on algatanud kriminaalmenetluse. Kuusik osutus sellega Eesti kõige lühemat aega ametis olnud ministriks: ametivande andis ta vaid päev enne tagasiastumist. Martin Repinski oli eelmise valitsuse maaeluminister 14 päeva.

Euroala majandus kasvas oodatust tugevamalt

Euroala majanduskasv oli esimeses kvartalis oodatust tugevam, millele aitasid kaasa Prantsusmaa ja Hispaania, vahendas Bloomberg. Eurostat teatas, et euroala sisemajanduse koguprodukt suurenes esimeses kvartalis 0,4 protsenti. Tegemist on viimase kolme kvartali kiireima kasvuga. 19 riigist koosneva valuutaliidu majandust aitasid turgutada tugevad investeeringud Hispaanias ja tarbimiskulutuste kasv Prantsusmaal. Ökonomistid ootasid kasvaks 0,3 protsenti. Euroalas on riike, kus taastumine pole veel alanud. Näiteks Saksamaal prognoositakse viimase kuue aasta kõige väiksemat majanduskasvu. Ettevõtete kindlustunne vähenes ka aprillis ning Euroopa Keskpank on juba teatanud, et tänava intressimäärasid ei tõsta.



EAS kutsub ettevõtteid osalema maailma suurimal toidu- ja joogisektori messil

Gulfood 2020

16.-20. veebruar 2020 Araabia Ühendemiraatides Dubais.
www.gulfood.com

Osalema ootame ettevõtteid toidu- ja joogitööstuse valdkonnast. Täpsem info www.eas.ee/messid

Osalustasu ettevõtte kohta on 2000€ (käibemaksu ei lisandu).

Osalemissoovist palume teatada hiljemalt **17. maini 2019.**

Ühisstendil osalejate arv on piiratud.

Messil osalemist rahastab Euroopa Regionaalarengu Fond.

Lisainfo ja registreerumine:

Karin Alliksaar
Gulfood 2020 Eesti ühisstendi projektijuht
Tel 627 9350
Karin.Alliksaar@eas.ee



PANGANDUS

SEB
rentaablus
jäi Swedile
alla

Kuigi SEB grupi omakapitali rentaablus kasvas aastaga 11,6 protsendilt 12,7-le, siis jäi see alla konkurent Swedbankile, kes samal ajal saavutas 19,8 protsendise rentaabluse.

SEB puhaskasum oli 4,7 miljardit Rootsi krooni (ligi 442 miljonit eurot), kasvades 2019. aasta esimeses kvartalis aastaga 17 protsenti. Äriksuami kasv oli 12 protsenti. SEB aktsiakasum oli 2,16 Rootsi krooni (0,20 eurot).

Tegevuskulud kasvasid 1 protsendi, 5,6 miljardini (527 miljonit eurot) ja tööjõukulud 7 protsenti. Kasvas nii laenude kui ka hoiuste maht.

Eestist suur kasumikasv

SEB Eesti üksused lõpetasid 2019. aasta esimese kvartali 24,1 miljoni euro suuruse kasumiga (4,2 miljonit eurot 2018. aasta esimeses kvartalis). Erinevuse tõi see, et eelmise aasta esimeses kvartalis kajastus kogu 2017. aasta eest makstud dividendi tulumaks, selle aasta esimese kvartali kasumis sisaldub vaid selle aasta esimese kolme kuu kasumi pealt arvestatud avalisilise tulumaksu kulu.

SEB tegevustulud ulatusid esimese kvartalis 42,0 miljoni euroni (36 miljonit eurot 2018. a) ning tegevuskulud 15,2 miljoni euroni (13,9 miljonit eurot 2018. a).

SEB laenuportfell kasvas esimeses kvartalis aastaga 10,6 protsenti. Samas hoiuste maht kasvas 15,8 protsenti.

SEB aktsia on Stockholm börsil aasta algusest kallinenud 7 protsenti, kaubeldes 91 Rootsi krooni tasemel (ligi 8,65 eurot), samal ajal kui Swedbanki aktsia hind on vajunud 21 protsenti, aktsia maksab praegu 154 krooni (14,7 eurot).

ÄRIPÄEV.EE

TÖÖSTUS

Nobe tüürib
kriisist välja

Tallinna külje all Jüris tegutsev mööblifirma Nobe Interiors on näide sellest, kuidas firma välisomanikelt väljaostmine võib tähendada suure riski võtmist.

JAANUS VOGELBERG
jaanus.vogelberg@aripaev.ee

Äripäev

2017. aasta märtsini kuulus mööblivabrik Swiss Property Group AG-le, kes oli ühtlasi tehase toodangu ainuke ostja. Siis aga otsustasid kohalikud toona Polorex Interior OÜ nime kandnud firma välja osta.

“Sündis Nobe Interiors, mis on kursimuutuse teinud Skandinaaviasse ja oma koduturule, hoides käigus neidsamu tippklassi masinaid ja seadmeid ning palgal sedasama professionaalset meeskonda,” seisis aprilli alguses Äripäevas ilmunud sisuturundusloos.

Nobel on aga üleval ajatatud maksuvõlg 175 000 eurot ning esitamata ka tunamulune majandusaasta aruanne. Äripäev päris aru Nobe ühelt omanikult Jürgen Lam-bilt, kes tunnistas, et pärast väljaostmist ei läinud asjad esialgu sugugi sujuvalt. Nimelt oli Šveitsi omanikfirma varem ühtlasi ka ettevõtte toodangu ainus klient.

Müük taas kasvamas

“Oli raske periood eelmise aasta kevadest sügiseni, kus pidime müüma, müüma, müüma. Nüüd oleme kriisist väljas, aga see oli täiesti ennustatav. Läksime riski peale. Nagu pärast Nõukogude Liidu lagunemist pidid tehased nullist kliendid leidma,” tõi Lamp võrdluse.

Müük on tema sõnul nüüd tõusuteel. “Ei julge hurraa karjuda, aga eksistentsiaalseid probleeme ei ole, et hakkama ei saaks. Kui vaadata müüginumbreid, siis tegime üle-eelmisel aastal 2,1 miljonit, eelmisel 2,3 miljonit eurot käivet. Üle-eelmise lõpus ja eelmise alguses kukkus aga tegelikult

müük väga väikeseks,” tunnistas Lamp. Tööpoolest – Äripäeva Infopanga andmetel oli firma käive mullu teises kvartalis vaid 274 000 eurot, töustes järgmises kvartalis juba 576 000, aasta viimasel kolmel kuul aga 689 000 euroni. Tänavu on esimese kolme kuu-ga müüki tehtud 481 000 euro eest.

Hiljaaegu suurendas Nobe ka omakapitali 300 000 euro võrra. “Ma ei julge öelda, et kõik on väga hästi, aga – normaalne. Ei tea ühtegi partnerit, kes võiks nuriseda, et meil on midagi maksmata,” rääkis Lamp.

Raskel ajal suudeti ka koondamisi vältida. “30 inimest töö, rendikulud, korralik seadmeпарк – see oli ka liisingus. Ajaga võidujooks,” rääkis Lamp. “Samas ei tahtnud ka (inimeste arvu) vähendada, sest oli loodud väga hea meeskond. Võtsime riski, et hoiame hinge kinni ja üritame läbi selle tunneli ujuda.”

Aruande esitamine on tema sõnul veninud aga seetõttu, et audiitor polnud firma raamatupidamisega rahul.

“Audiitoril oli kõhklusid ja kahtlusi, otsustasime oodata, et ta kirjutaks, et kõik on okei. Me ei ole kuidagi push’itud seda, sest pankadega niikuinii midagi ei tee,” sõnas Lamp ja lubas, et lähiajal saab aruanne esitatud.

Mööbliäri pole kullauk

Äripäeva detsembris avaldatud mööblitootjate TOPist paistab silma, et väga suurel osal firmadest on välisomanikud. Lähiminevikust võib aga välja tuua veel ühe juhtumi, kus just šveitslased välja osteti. Mullu mais omandas Viljandi vooditootjale Delux Holding kuuluv OÜ Askala Valgas asuva OÜ Gomab, mis kuulus enne Šveitsi firmale Gomab Swiss AG.

Delux Holdingu tegevjuht ja põhiomanik Göran Sjöholm rääkis juunis Äripäeva-



» Ei julge hurraa karjuda, aga eksistentsiaalseid probleeme ei ole, et hakkama ei saaks.

Nobe üks omanikke
Jürgen Lamp

le, et tegelikult käisid paljud firmad end tal-le pakkumas. “Mööblitootjad on hädas,” tõdes Sjöholm siis.

Lamp ütles, et sektor pole kullaauk ja edu saavutamine nõuab rasket tööd ja mõistlikku majandamist. Kasumlikud kipuvadki olema just need firmad, kes teevad sisuliselt emafirmale allhanget. “Vorbivad Taa-ni mingisugust esikukappi sadade kaupa,” tõi ta näite.

Samuti on turg Lambi hinnangul väga killustunud. Leidub terve hulk väikese käibe ja kõikuva kasumiga pisitegijaid, kes panustavad madalale hinnale. “Mitte, et nad mustalt maksaks, aga inimesed ajavad hinda taga ja alati leiab mingi garaažitegija,” tõdes Lamp.

KAUBANDUS

Maxima teatas tugevast
kasvuaastast, Eesti jäi erandiks

Kaubanduskontsern Maxima kasvatas aastaga müügitulu pea veerandi võrra, Eestis oli kasv võrreldes teiste turgudega tagasihoidlikum.

Maxima grupi müügitulu kasvas võrreldes eelnenud aastaga 22%, jõudes 3,45 miljardi euroni. Kontsern investeeris üle 88 miljoni euro ja avas kõigil turgudel kokku rohkem kui 100 uut kauplust, enamiku Poolas.

Grupi juhatuse esimees Justas Riauba ütles, et versta-posti grupi jaoks oli Poola jaemüügiketi Stokrotka omandamine eelmisel kevadel. “Selle tehingu lõpetamisega oleme saanud suurimaks Leedu kapitali investoriks Poolas,” ütles ta pressiteate vahendusel.

Teise olulise saavutuse nime-tas ta BB+ krediitdireitingu saamise ning eduka 300 miljoni euro suuruse viieaastas-

3,8%

suuruse käibe kasvuga oli Eesti Maxima Grupis riikidest kõige aeglasem.

te võlakirjade emissiooni korraldamise.

Riauba ütles, et tulude enam kui 22 protsendilise kasvule andsid hoogu Stokrotka soetamine ja müügitulude kasv Baltikumis ja Bulgaarias.

Leedus ja Lätis kasvasid tulud 5,9 ja 6,4 protsenti, Eesti näitas tagasihoidlikumat 3,8 protsendilist kasvu. “Seda mõjutas peamiselt üldine jaemüügitoru aeglasem tõus,” seisis pressiteates.

Bulgaarias kasvas tulu 19,4

protsenti, põhjustatuna uute kaupluste avamisest ja turu kasvust kahekohalise arvu võrra.

Grupi EBITDA kasvas 2017. aasta pea poole võrra –149,5 miljonilt eurolt 223,6 miljoni-le eurole. Põhiline osa EBITDA kasvust pärines Franmaxilt (ettevõtte, mis pakub Maxima grupi äriühingutele frantsiisi- ja tugiteenuseid), mis sai Maxima kontserni osaks 2017. aasta lõpus. Franmax lisas Maxima grupi 2018. aasta tulemusele 48,4 miljonit eurot EBITDA-t. Ülejäänud EBITDA kasv tuleneb müügi kasvust ja olemasoleva äri efektiivsuse suurendamisest ning ka Stokrotka omandamisest.

Maxima grupp kuulub Vilniaus Prekyba gruppi, mis on üks suurimaid jaekaubandusettevõtteid Baltikumis ning Kesk- ja Ida-Euroopa regioonis.

ÄRIPÄEV.EE

BEST-HALL
KATAB KÕIK

BEST-HALL - projekteerib, valmistab, varustab ja paigaldab hallid vastavalt kliendi vajadustele

- Best-Hall on paindlik ning mitmekülgne lahendus igasuguste hallide ehitamisel.
- Raamide valmissektioonid paigaldatakse ja kinnitatakse otse asfaldalusele, mille laius võib olla kuni 50 m, või betoonvundamendile, tagades seejuures vaba silde kuni 100 m.
- Best-Halli saab minimaalse tasu eest demonteerida ja uuele kohale paigutada.
- Best-Halli välisilme võib kujundada tellija individuaalseid soovide arvestades (logod, värvigamma jms).

Best-Hall OY esindus Baltimaades **Best-Hall Baltic OÜ** | Tiit +372 50 94 653 | E-post tiit.kremm@hansahall.com

Best-Hall OY | Yhdystie 3-7, 68300 Kälvä, FINLAND | Tel +372 51 991 092 | E-post: info@besthall.com, kristel.nyman@besthall.com



KRONOLOOGIA
Välisinvestorile müük
viis hoopis kriisi

2009
Asutati mööblifirma Polorex Kaubanduse nime all.
2012
Rajati eritellimusmööbli nõudluse kasvu tõttu väike mööblitootmine Tallinnas Kadaka teel vanadesse laoruumidesse.
2015
Käive 0,57 miljonit eurot.
Ühineti Swiss Property Group AGga.
Alustati uue tootmishoone ehitusega.
2016
Käive 1,6 miljonit.
Koliti märtsis seniselt 500 m² suuruselt tootmispiinnalt 2500 m²-le.
Investeeriti tootmisseadmetesse ligi miljonit eurot.
Palgati 20 uut töötajat.
Kahjum ligi 300 000 eurot.
2017
Käive vaid 2,1 miljonit eurot, kuigi eesmärk oli 5 miljonit.
Eestlased ostsid firma Šveitsi omanikelt välja.
2018
Käive 2,3 miljonit eurot.

◀ Tallinna külje all Jüris tegutsev mööblifirma Nobe Interiors hoidis oma töötajad alles ka siis, kui toodangumaht jäi oodatule kõvasti alla. FOTO: ANDRAS KRALLA

Kohalike omanikega firmad ei oska tihti ka hästi müüa. “Eestlased tegelikult teevad mööblit hästi, aga müügiinimestena oleme kehvad. Et välisturgudele minna, on vaja julgust ja pikaajalist strateegiat,” märkis Lamp.

Nobe pikaajaline plaan on kasvatada käivet 10 miljoni euronit ning omandada ka väiksemaid konkurente. Kaugemas tulevikus on mõeldud isegi börsile minekule.

Välisomanik pettus?

Eesti Mööblitootjate Liidu aseesimees Robert Pajussaar arvas, et väljaostmise taga võib olla välisomanike pettumus. “Sini silmselt välisinvestor investeeris ja mõtles, et kõik lähebki nii, aga asjad lähevad alati

teistmoodi. Kipun arvama, et tulusus ei olnud see, mida loodeti, ja sellepärast osalus ka maha müüdi. Kui raha on nagu putru, ei hakka keegi müüma,” tõdes ta.

Pajussaare sõnul ei ole eksklusiivsema teie eriprojektidele keskendunud firma del lihtne kliente leida. “Turg on täiesti olemas, aga iga päevaga ühikukulud kasvavad ja aina eksklusiivsemasse kontingenti liigub. Neid kliente, kes on suutelised selle kulu välja maksma, ei kasva juurde,” märkis Pajussaar, kellele endale kuulub samuti eriprojektidega tegelev OÜ Kalla Mööbel, mis on sisustanud näiteks rahvusvaheliselt tuntud Skype'i kontori.

“Made in Estonia” aga Pajussaare meelest rikkaid väliskliente ei hirmuta. “On Eesti

või mitte, pole üldse oluline. Tahetakse näha tükke – kui need on korras, seotakse end selle ettevõttega. Kui saadakse teada, et Eestist, siis see on lihtsalt fakt,” leidis ta.

Euroopas lõõgile pääsemine seega eelarvamuste taha ei jää, kuid nõuab ikkagi raske tööd, hoolimata võrreldes Aasia või Venemaaga sarnasemast ärikultuurist. Edu või ebaedu põhjus ei pruugi aga üldse ettevõtetest välja paista.

“Tihti jääbki arusaamatuks, miks ühe või teise ettevõtte käest üldse teenust tellitakse, mis need argumendid tegelikult on. Neid pealiskaudse uurimise ja isegi süvenemisega ei saa teada, ei paista välja. Kõik tuleb ikkagi läbi sidemete, tutvuste, kogemuste, oskuste,” märkis Pajussaar.

TULEMUS

Eesti Loto alustab hanget nullist

Riigifirma Eesti Loto loobus koostööst uue kesksüsteemi ehitama pidanud ettevõttega ja alustas kogu hankeprotsessi algusest.

Värskest majandusaasta aruandest selgub, et Eesti Lotol ebaõnnestus eelmise aasta olulisim tegevuseesmärk, milleks oli uue kesksüsteemi juurutamine ja tänu sellele ka uute toodete turule toomine. 2016. aastal võitis kesksüsteemi hanke ettevõtte Novomatic Lottery Solutions, mis ei ole suutnud kohustusi täita. Seepärast otsustas Eesti Loto eelmise aasta oktoobris lepingu lõpetada, saades ühtlasi lepetrahvi ligi pool miljonit eurot.

Ettevõtte selgitab majandusaasta aruandes, et kavatseb nüüd kesksüsteemi väljahaatamise asemel etappide kaupa uuendada. Eesti Loto plaanib tänavu investeerida 1,45 miljonit eurot, millest suurima osa (1,42

VÕRDLOS
Eesti mängija proovib õnne aastas 42 euro eest

Arvloteriid mängis 2018. aastal 424 406 inimest, 2017. aastaga võrreldes vähenes mängijate arv 4,1%. Kokku vähenes kiirloterii müük 2017. aastaga võrreldes 6,3% võrra.
Keskmine ost mängija kohta kasvas 5,4%, mis viitab, et loto-

mängijate arvu vähenemine on toimunud eeskätt väiksema ostujõuga inimeste arvel.
Loteriostude keskmine summa elaniku kohta kasvas 0,9% ja oli 42,1 eurot aastas, mis on Euroopa Liidu keskmisest (161 eurot 2016. a) oluliselt väiksem.

valmima algusest 2010, seejärel 2012. “Võtan praeguselt juhilt selle teema üle,” rääkis Roosipuu ERRile.

Eesti Loto teenis eelmisel aastal 55,6 miljoni eurose käibe juures 9,4 miljonit eurot tegevuskasumit. Aasta varasemaga võrreldes kasvas ettevõtte müügitulu 1% ja tegevuskasumi rentaablus oli ligi 17% (aastaga kahanes 21 protsendipunkti).

Eesti Loto juhatusel arvesta-

miljonit) moodustavadki loterii kesksüsteemi uute komponentide arendus- ja soetamiskulud.

Uue juhi olulisim plaan

Eesti Loto juht Riina Roosipuu alustas ametis eelmise aasta novembris. Eelmisel suvel rääkis ta Eesti Rahvusringhäälingule, et tema plaan on luua kauaoodatud uus kesksüsteem, uus koduleht ja tulla välja uute mängudega. Eesti Loto uus koduleht pidi





Uus fiiberlaser 6 kW

www.plasmapro.ee

LASERLÕIKUS

PLASMALÕIKUS

GAASILÕIKUS

PAINUTUS

Staadioni 2, Paikuse | Plaadi 1, Pärnu

info@plasmapro.ee | www.plasmapro.ee

LADUKS



www.laduks.ee

TÖÖSTUSUKSED

TULETÕKKEUKSED

LAADIMISSEADMED

MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS

5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE

tel **6 803 505** mob **56 505 898** info@laduks.ee

VÕIMUVÕITLUS

Venezuelas kisub tõsiseks konfliktiks

Pinged kahe võistleva valitsusega Venezuelas koguvad hoogu ning pealinnas Caracases on puhkenud vägivaldsed kokkupõrked.

PILLE IVASK
pille.ivask@aripaev.ee

Äripäev



End tänavu jaanuaris Venezuela ajutiseks presidendiks nimetanud parlamendispriker Juan Guaidó on öelnud, et käimas on Maduro presidendi kohalt mahavõtmise viimane faas. Ta on kutsunud inimesi üles kõikjal riigis end toetama. "Operatsioon "Vabadus" on alanud!" skandeeris Guaidó, kelle firmamärk on tume ülikond ning valge triiksärk.

Guaidó läkitas teisipäeva varahommikul rahvale kolmeminutilise video, kus ütles, et tal on sõjaliste jõudude poolehoid. Alates 2014. aastast koduarestis olnud opositsiooniliider Leopoldo Lopez seisis Guaidó kõrval. Samas hakkas päeva jooksul siiski selguma, et pole päris kindel, kui suur militaartoetus Guaidól on.

Maduro on öelnud, et riigi sõjaväelised

▲ **Venezuelalased toetavad oma riiki kõikjal: Costa Rical elavad venezuelalased on tulnud tänavatele, et näidata, mida nad arvavad kodumaal toimuvast.**

FOTO: REUTERS/SCANPIX

juhid on vandunud talle truudust ja praegused protestijad on üksnes väike grupp, kelle ponnistused on ebaõnnestunud. Samuti on ta lubanud, et meelevaldajad ei jää karistamata.

Vägivald tänavatel

Teisipäeval kogu päeva vältel kogunes kaks leeri pealinnas Caracases baasidesse. Kohalik väljaanne El Universal kirjutas, et kümned inimesed on saanud kokkupõrgetes viga ning olukord muutub aina pingelisemaks.

BBC reporter Guillermo Olmo ütles, et teisipäev oli Venezuela senises poliitilises kriisis kõige vägivaldsem. Meedias leviavad videod, kuidas Venezuela rahvuskaardid autod ajavad protestijaid laiali, kusjuures

saadetud autod sõidavad ka üle meelevaldajate. Olukord on nii tõsine, et uudisteagentuurid BBC ja CNN pidid ülekanded vägivallalaine tõttu peatama.

Kolmapäev kulgeb ilmselt samas rütmis, Guaidó on kutsunud rahvast taas üles tõusma. Konflikt kogub hoogu ning välismaedia kirjutab, et Maduro on olnud isegi plaan Venezuelast Kuubasse põgeneda.

USA välisminister Mike Pompeo ütles, et Maduro lennuk oli valmis ning mees plaanis riigist lahkuda, ent venelased olevat veennud Madurot siiski riiki jääma. Pompeo ei öelnud, kust tema info pärineb. Ka Venezuela valitsus toetas Maduro lahkumist, ent mõtles hiljem ümber.

Kaks võistlevat valitsust

Venezuela praegune olukord loob mitmes mõttes pretsedendi. Tulane'i ülikooli Venezuela ekspert David Smilde ütles väljaandele Financial Times, et praegune olukord on Venezuelas esimene, kus riiki juhib kaks konkureerivat võimu, kes tegutsevad samal ajal ühel territooriumil. Ühel neist on riigi võim, samas kui teine korraldab meelevaldusi, kontrollib diplomaatilist korpust ning kelle kuulub ka välisriikide toetus.

Rahvusvaheline üldsus, sealhulgas Eesti, toetab Guaidót. Samas riigi sõjavägi, militaarlüürid ning institutsioonid toetavad endiselt Madurot.

BBC kirjutas, et just sõjaväe poolehoid on see, mis Madurot veel riigijuhi rollis hoiab.

Välismaailm jälgib

Rahvusvaheline üldsus on Venezuelas toimuvale pikalt silma peal hoidnud. USA välisminister Mike Pompeo säutsus Twitteris, et

USA toetab Guaidót ning Venezuela rahvast, kes tahab riiki vabadust ning demokraatiat. Ka Colombia president Ivan Duque kutsus Venezuela armeed üles toetama Guaidót.

Samas on Hispaania manitsenud Venezuelat lahendama konflikti rahumeelselt.

Senisel presidendil Maduro on mõistagi ka liitlasi. Näiteks teatasid Boliivia president Evo Morales ning Kuuba välisminister Bruno Rodríguez toetavad Madurot, nimetades praegu Venezuelas toimuvat riigipöördeks. Venemaa toetab samuti Madurot ning on teatanud, et rahvusvaheline üldsus võiks konflikti lahendamiseks anda oma panuse.

Konflikti taust aastate taga

Venezuela konflikti taust ulatub juba aastate taha. Kui 2014. aastal nafta hind maailmaturul langema hakkas, käis Venezuela majandust kiiresti alla, sest riigi sissetulekud sõltuvad suuresti just musta kulla ekspordist. Õige pea tabasid Venezuelat hüperinflatsioon, tarbekaupade nappus ning suur väljaränne.

Möödunud aasta mais valiti Maduro järgneva kuueks aastaks taas presidendiks. Valimised teenisid ära suure kriitika, kahtlustati petmist ning manipulatsioone. Samuti ei saanud mitu opositsioonikandidaati isegi kandideerida.

Lähtuvalt sellest järeldavad Maduro vastased Venezuela põhiseaduse viidates, et presidendi ametikoht on vaba ning selle rolli saab seadusest lähtuvalt üle võtta Rahvassamblee juht Guaidó, kes kuulutas end jaanuaris Venezuela ajutiseks riigipeaks. Venezuela president Nicolas Maduro keeldub ametist lahkumast.



Asendamata professionaalset õigusnõustamist, on teabevara kommenteeritud mudellepingud selgepiiriliste õigussuhete reguleerimisel suurepärane tööriist igale ettevõtjale!

Timo Kullerkupp, advokaadibüroo
RASK vandeadvokaat,
teabevara koostööpartner



Lepingute
teabevara

Valmib koostöös
advokaadibürooga

RASK.

Vaata lähemalt **teabevara.ee** või küsi lisa 667 0122



30. mai 2019
Radisson BLU Hotel Olümpia Tallinn

E-arveldamise seminar:

Hinda aega

- Miks ma vajan e-arve operaatorit?
- Kuidas saata e-arveid Baltikumi, Skandinaaviasse või Aiasse?
- Mis juhtub kui ma muudan müügiarvet või teen krediti?
- Missugused piirangud on e-arvele?
- Ostuarvete automatiseerimine, kuidas see käib?

Vaata infot ja registreeri kohe!

pood.aripaev.ee/konverentsid

Korraldajad: **Raamatupidaja.ee** **Äripäev**

SOODUSHIND
23. maini 2019
99 €
118,80 € km-ga

Täishind 149 eurot (km-ga 178,8)

MAJANDUSKONVERENTS

Äriplaan 2020

25. septembril 2019

Alexela kontserdimajas

Mõjuvõimsad, autoriteetsed ja aktiivsed Eesti ettevõtjad räägivad oma ootustest ja hirmudest 2020. aasta eelarve koostamisel.

Konverentsil esinevad:

- metsatööstuskontsern Stora Enso asepresident **Jari Suominen**
- Utilitas Grupi suuromanik ning Äripäeva aasta ettevõtja **Kristjan Rahu**
- superkondensaatorite tootja Skeleton Technologies kaasasutaja ja tegevjuht **Taavi Madiberk**
- laevatehaste ja metallitööstuskontserni BLRT Grupp juhatuse esimees **Fjodor Berman**
- kinnisvaraarendaja Kaamos Groupi asutaja ja omanik **Kaido Jõelet**
- automüügiga tegeleva kontserni Amserv Grupp juhatuse esimees ja kaasomanik **Raivo Kütt**
- Inbanki asutaja ja nõukogu esimees **Priit Põldoja**
- transpordiplatvormi Bolt asutaja **Markus Villig**
- Eesti Panga asepresident **Ülo Kaasik**

Konverentsi hind

579 € (km-ga 694,80 €)

Registreerimine veebis

pood.aripaev.ee/äriplaan-2020

või Marili Niidumaa

marili@aripaev.ee

Toetajad:

MarkIT Eesti, Velström Vallner Tohver, Pro Kapital, Telia, Eversheds Sutherland,
CWT Estonia, Volume Design, Wallenium, Porto Franco, Topauto

KOMMENTAAR

Mõõdetavat ja selget visiooni!

Valitsuse kõige suurem ja olulisem eesmärk on kujundada Eesti visioon 2030 või 2050 nii, et see oleks üheselt arusaadav ja tulemused ka mõõdetavad.

Selged suured eesmärgid võimaldavad sõlmida erakondade- ja huvigruppideüle-seid pikaajalisi kokkuleppeid. Selge visiooni pealt kujuneb hea strateegia. Praegune valitsus peab kindlasti jätkama Eesti kui digiriigi brändikuvandi edendamist maailmas.

Teised kõige põletavamad küsimused

Kõigepealt tööjõumaksude ja tööjõupuuduse leevendamine. Praegu on Eestis töötajate saadavusega väga suured väljakutsed. Meil kaob igal aastal vananeva rahvastiku tõttu tööturul ca 5000 töötajat. Oleme jõudnud olukorda, kus vajalike inimeste puudus, nii spetsialisti kui ka oskustöölise tasandil, pidurdab ettevõtluse arengut ja pikas perspektiivis Eesti üldist konkurentsivõimet. Meil on puudu tuhandeid spetsialiste, kes peaksid Eesti viima järgmisesse ajajärku. Kvaliteetse tööjõu sisetoomist tuleb lihtsustada. Mõõdik on selge SKP tõus *per capita* ja seda tempos, et jõuaksime Skandinaaviale 25 aastaga järele ja sealt edasi hakkaksime neid edestama.

Bürokraatia ja valitsemiskulude vähen-damine. Riigi arengut ei taga pikas perspektiivis mitte see, kui palju riik majandusse investeerib ja kui palju riik ise ettevõtlusega tegeleb, vaid see, milline on ettevõtluskeskkond. See peab olema avatud, läbipaistev ja bürokraatiavaba. Parim, mida riik saab ettevõtjate jaoks teha, on vähendada ettevõtlusega kaasnevat bürokraatiat. Võin tuua hulga näiteid, kuidas ametnik vastab 30päevase intervalliga, sest tal on see õigus ja ühtlasi kohustus. Sul võib olla innovaatiline idee, aga see jääb lõpuks asjaajamisse, sest ajad kaks-kolm aastat lube, mis pole suures pil-dis isegi olulised. Mõõdikuks valitsemiskulu *per capita*.

Eelarve tasakaalustamine ja konkurentsivõimeline maksukeskkond, mis tähendab, et heal ajal säästa, kehvemal ajal toeta. See peaks olema riigi rahanduse moto. Vastutustundlik oleks hoida joont, et kui majandusel läheb hästi, tõmbab riik oma investeeringuid tagasi, ja kui majandusel läheb kehvemini, siis riik toetab seda investeeringutega. Praegu peaks riik investeerima eelkõige bürokraatiavabadusse, riigi digitaliseerimisse ja keskkon-nahoidu. Mõõdikuks eelarve tasakaal.

RAIN VÄÄNA

Ragn-Sells ASI juhataja esimees



„Praegu peaks riik investeerima eelkõige bürokraatiavabadusse, riigi digitaliseerimisse ja keskkonnahoidu.

ARIPÄEV KÜSIS LIGI 300 EESTI ARVAMUSLIIDRILT, ETTEVÕTJALT JA JUHILT, MIS PEAKS OLEMA UUE EESTI VALITSUSE PRIORITEETNE TEGEVUSSUUND.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Vana-Lõuna 39/1, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Äripäeva tooted ja teenused:
pood.aripaev.ee
Äripäeva raadio: raadio.aripaev.ee

Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioos-sel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressiohkogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Kuidas nii kasvada kui kasumit tõsta?

Vananenud on mõttemall, et ettevõtte saab järgida vaid üht kahest suunast – kas kasvada või parandada kasumlikkust. Edu toob hoopis julgus eristuda ja teha asju teisti ning vajadusel ka vastuvoolu ujuda.

Mis juhtub, kui tahta ühel ajal nii kasvada kui ka kasumlikkust parandada? Paljud konservatiivsemad teoreetikud peaksid seda ilmselt pea võimatuks, sest loogika järgi vajab kasv investeeringuid. See omakorda peaks tähendama lühema või pikema aja vältel miinust rahavoos. Sestap valivadki ettevõtted pigem turvalise tee, kus pörumisvõimalus on väiksem. See aga venitab väga heade tulemusteni jõudmise tunduvalt pikemaks teekon-naks. Aga saab ka teisti.

Tee originaalloomingut...

Võib kõlada ju klišeelikult, aga tegelikult on isemoodi tegemine kõige alus. Kui kõik käituskid sarnaselt, oleks turul hulk keskpäraseid ettevõtteid ehk ühtne hall mass ning keegi ei pakuks midagi põnevat. Täpselt nii nagu kesine valik komöödiafilme, mille süžeed on äravahetamiseni sarnased. Leian, et meie ettevõtlusmaastik võiks olla hulga nüansirikam. Nii nagu Elisa on muutunud viimase paari aasta jook-sul traditsioonilisest telekomi-ettevõttest meelelahutusettevõtteks, pakkudes klientidele emotsioone või parajat portsu märulit, on tegelikult iga ettevõtte strateegia loomine ja selle elluviimine põnevusfilm.

Selleks, et stsenaarium võimalikult hästi valmis kirjutada, tuleb alustada läbimõeldud strateegiaprotsessist ning selgete eesmärkide sõnastamisest. Selle elluviimine pannakse paika tegevuskavaga. Tuleb luua kindel plaan, sest see, mis on paberil, hakkab tööle alles siis, kui seda reaalselt ka ra-

SAMI SEPPÄNEN
Elisa Eesti tegevjuht

„Saladus peitub lihtsates ja arusaadavates toimivates tööprotsessides, millega pannakse paika, kuidas parandada kliendi kasutuskogemust ja suurendada ettevõtte kasumlikkust.

kendatakse. Piltlikult öeldes ei võida tolmunud käsikirjast sahtlipõhjas ei režissöör ega ka vaatajad.

Oleme ka Elisas otsustanud teha asju teistmoodi ja see on saanud osaks meie kultuurist. Seetõttu oleme otsustanud, et tahame ühel ajal nii kasvada kui ka tulemuslikkust parandada ehk mõlemat korraga – teisisõnu kasvada kiiremini, kui seda teeb turg.

Kui varem arvati, et efektiivsus ja kvaliteet vastanduvad üksteisele, siis meie ettevõtete filosoofia on see, et efektiivsus eeldab kvaliteetseid protsesse ja vastupidi. Need on üks-teisega tugevas seoses! Saladus peitub lihtsates ja arusaadavates toimivates tööprotsessides, millega pannakse paika, kuidas parandada kliendi kasutuskogemust ja suurendada ettevõtte kasumlikkust. See suund on olnud edukas, oleme mitme aasta vältel olnud valdkonna kõige kiiremini kasvav ettevõtte. Samal ajal oleme jätkuvalt parandanud efektiivsust, vajadusel optimeerinud oma tegevusi ja suutnud nii mõnegi väljakutse plussiks keerata.

... ja julge ebaõnnestuda

Ettevõtted ei ole superkangelased, kes kõikidest võitlusstseenidest kaotuseta väljuvad. Kui veel mõni aasta tagasi räägiti läbikukkumistest ärimaastikul tagatubades ja sosinal, siis viimastel aastatel on seminaridel ja konverentsidel läbivalt olnud edulugude teemad ka ebaõnnestumised. See on suur samm edasi ja hea on näha, et ettevõtted julgevad rohkem katsetada ja proovida.

Minu endagi üks lemmikpõhimõtteid on, et kedagi ei tohi ebaõnnestumise eest karistada. Töötajaid tuleb julgustada proovima uutmoodi lähenemist ja kõike olemasolevat

küsimustega kahtlustama. Vi-gade tegemise väärtus on see, et jõuda juurprobleemini. Kui need on välja peilitud, peab oskama vead enda kasuks tööle panna ning sellest olukorrast midagi kaasa võtta, järeldusi teha ning seda ka teistega jagada. Sellega käib kaasas ettevõtte uuenemine ja areng ning pidev sisekaemus – analüüs, mis läks valesti ja kuidas teha paremini või õigesti.

Muuda stsenaariumi, kui vaja

Tulles tagasi ettevõtte strateegia elluviimise juurde, siis nagu iga hea filmi loomisel tuleb stsenaariumis ette muudatusi, mistõttu on vaja sündmustiku muuta, nii ka ettevõtluses. Selleks, et paika pandud plaan toimiks, tuleb igal aastal tegevused üle vaadata ja neid vajadusel peenhäälestada või põhjalikumalt ümber korraldada. See oleneb kõik organisatsiooni käekäigust ja välisteguritest.

Kindel on aga see, et praegusel turul on võimekus kiiresti muutuda ülioluline eelis, mis ei jäta teistele rohkem kui vaid reaktiivse reageerimise võimalusi. Kiireid otsuseid vastu võtta ja olla konkurentsivõimeline saab aga vaid siis, kui ettevõtte on võimeline pingutama ühe ajal sama eesmärgi nimel. See tähendab, et igaüks teab, mis on tema roll tiimis, milliste mõõdikute abil enda ja ettevõtte edu hinnata.

Igale inimesele peaks olema antud õigus vastutada. Selle alus on tugev usaldussidemete loomine. Siin on väga suur roll ka juhtidel, kes peavad samamoodi ka ise arenema ja usaldama oma tiimi valikuid tege-ma ja otsuseid vastu võtma.

Edu ja tulemusi loob ettevõttele see, kui ollakse valmis katsetama ja proovima. Ja mis kõige olulisem, parim võimalik stsenaarium valmib meeskonnatööna.

KOMMENTAAR

Juhtide kuritarvitusi tuleb ennetada

Juhtivtöötajate poolt äriühingutele majandusliku kahju tekitamise juhtumid täidavad tihti ka kuriteokoosseisude tunnuseid, kuid hoolimata võimalikust kriminaalmenetlusest on äriühingule soodsam kuritarvitusi ennetada, kui hiljem tekitatud kahjusid sisse nõuda.

Enne kuriteo ohvriks lange-mist on väga tüüpiline mõtteviis, et minuga selliseid asju ei juhtu ja mind see ei puuduta. Kahjuks ühendab omanike tagant varastavaid juhtivtöötajaid siiski vaid üks – motiiv saada isiklikku kasu.

Muus võib nende profiil olla väga erinev ning praktika näitab, et pimesi ei tasuks usaldada ka pikaageisid lojaalseid töötajaid, kellega on tekkinud head isiklikud suhted. Kogemus näitab vastupidist – mida suurem on usaldus ja juhtivtöötaja pädevus, seda lihtsam on enda kuritegelikke kavatsusi ellu viia.

MERIKA NIMMO
NORMAN AAS
Sorainen büroo
vandeadvokaadid

„Mida suurem on usaldus ja juhi pädevus, seda lihtsam on enda kuritegelikke kavatsusi ellu viia.

Tööandja vara omastamiseks on kasutatud mitmeid skeeme, kuid tüüpiliste juhtumitena saab välja tuua enda või endaga seotud isikutele kontrolli all olevate puukfirmade kaudu fiktiivsete arvete ning ettevõtlusega mitteseotud arvete esitamist. Lisaks on palju kasutatud ka teenuste või toodete vahendamist läbi tundmatu nimega äriühingute, mille tulemusena maksab äriühing saadava toote või teenuse eest tegelikust turuhinnast kõrgemat hinda.

Kuigi need skeemid tunduvad esmapilgul lihtsad, muudab rikkumiste avastamise keeruliseks see, et firma omanikud ei ole alati kursis kõigi ettevõtte lepingupartneritega ning arvetele kantakse tihti ka ebaõiget infot.

Kontrolli ja maanda riske

Skeemide kasutamine muudab anomaaliate tuvastamise raskeks ka äriühingu majandustegevuse auditeerimisel, sest juhid ja raamatupidajad oskavad enda järgi edukalt varjata. Samuti ei puugi audiitor märgata, kas üks või teine teenus oli äritegevuse jaoks tegelikult vajalik või miks valiti lepingupartneriks just see äriühing.

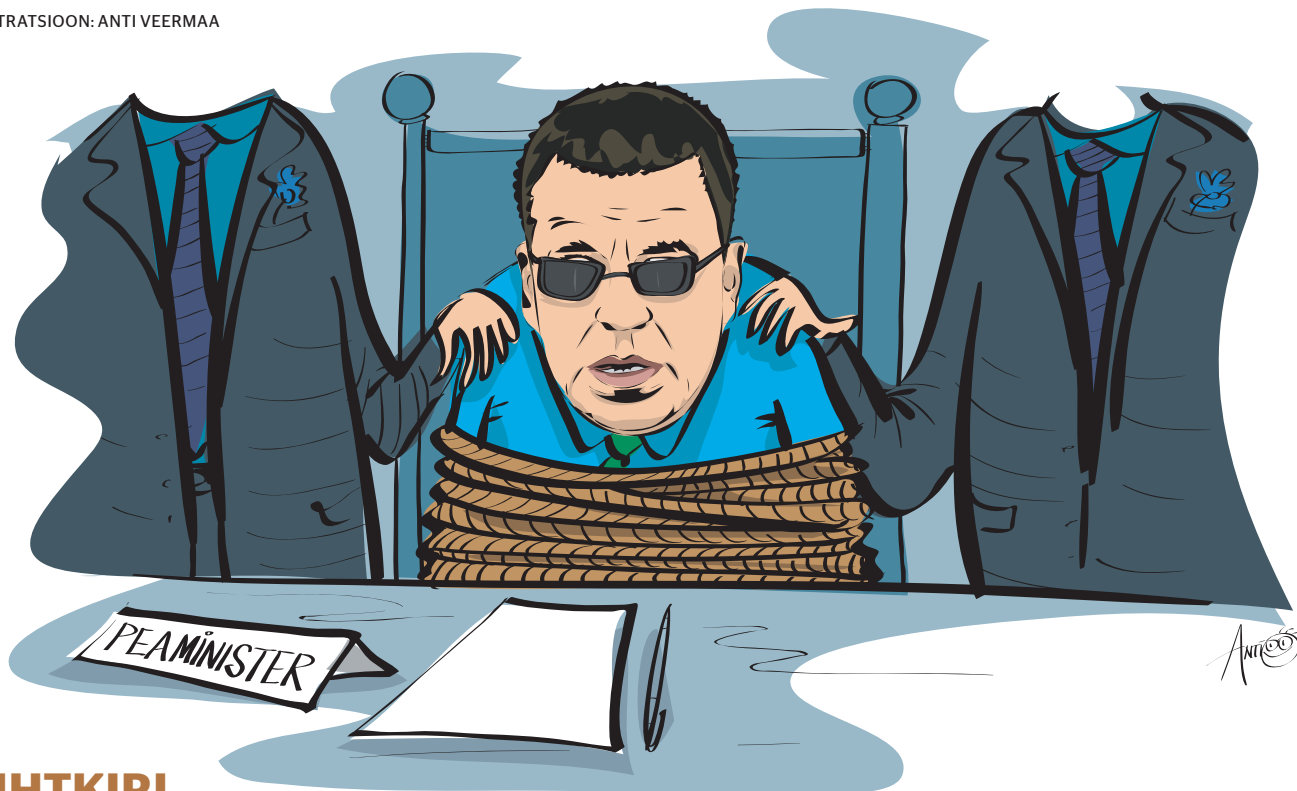
Kahtlaste tehingute vältimiseks tuleks juhtimispädevust jagada ning kehtestada siserээglid tehingute kinnitamiseks. Mitme pakkumise küsimise kohustuse kehtestamine aitab kaasa sellele, et teh-

gupartneri valikul tehtaks otsus äriühingu majanduslikest ning mitte juhtivtöötaja isiklikest huvidest lähtuvalt.

Mõistlik oleks teha ka pistelist kontrolli ühingus võtmepositsiooni omavate isikute ning nendega seotud isikute üle. Samuti tasuks põhjalikumalt kontrollida headeks lepingupartneriteks saanud tundmatute nimedega äriühingute tausta ning nendega seotud isikuid. Tihtilugu ei ole äriühingu nõukogule või omanikele tagatud juurdepääsu äriühingu pangakontole, mis võimaldaks aeg-ajalt ülekandeid kontrollida.

Kokkuvõttes, veendu enda juhtivtöötaja ja äripartneri usaldusväärsuses, kasuta kõiki õiguslikke võimalusi enda huvide reguleerimiseks äritegevuse võimalikult varajases etapis ning ükskõik kui suur on usaldus, siis ära kunagi jää võõraks enda ettevõttele.

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA



JUHTKIRI

EKRE, ära nüüd pehmoks muutu!

Ministri väljavahetamine ei tähenda miskit. EKRE jätkab oma räiget joont ja näeme Keski ja Reformi liidu sünni juba suve lõpus-sügisel.

EKRE teisipäevaõhtune otsus astuda lõpuks samm tagasi ja vahetada oma skandaalidesse tõmmatud Ü-kategooria minister ümber ei tähenda Äripäeva meelest muutust EKRE stiilis ja eesmärkides. Avalik perevõimude peaminister Jüri Ratas suhtes jätkub. Ja endiselt on huvitav küsimus, miks Ratas sellega lepib. Ning loomulikult – millega see kõik lõpeb.

Viimasele küsimusele on vast kõige lihtsam vastata. Loomulikult Keskerakonna ja Reformierakonna valitsusega. See liit on hiljutisi valimistulemusi ja erakondade programme vaadates nii loogiline, et asetub ühel hetkel oma kohale.

Raskem on aga vastata, miks Ratas järgest EKRE-le oma põski löömiseks ette asetab. Vägivald, mis praegu toimub, oli ju ette teada, kõik rääkisid sellest, seda lubasid ekrelased ka.

Üks põhjus on kõige selgem. See käib peaministri palga sisse. Ühegi teise koalitsiooniga, ilma EKREta, Ratas peaminister olla ei saaks.

Agaga ka veel võimalikke lisaargumente. Kirjutasime enne valimisi juhtkirjas, et valijal on õigus nõuda selget plaani Keskerakonna võlgade tasumiseks, sest rahalistes raskustes võimupartei on oht riigile.

Ta on liiga kergesti mõjutatav. Sama asi, kui ajaleht pole finantsiliselt tugevatel alustel. Ka siis on oht toimetuse sõltumatus kadumisele.

Äripäev ongi kuulnud inimesi rääkimas, et Keskerakonna otsus praegune võimalik kokku panna võib olla tehingu osa mõne Eesti soost kapitalistiga, kes selle võla kustutada lubasid. Sellised kapitalistid, kellele on südamelähedane rahvuslik-konservatiivne Eesti ja kellel on raha. Tulevad nad siis ravimi-, meedia- või pangandusärist. Kinnitamata info. Kui aga nii, siis ei jää Ratasel muud tõesti üle kui, nagu venelased ütlevad, pigistada kannikad kokku ja kannatada. Meile jääb üle siis tema kannatusi kõrvalt vaadata ja vajadusel kaasa tunda. Või siis mitte, ikkagi mehe enda otsus.

Jamasid tuleb veel

Agaga praegusele jamale lisandub kindlasti uus ja nii edasi iga nädal. Kui Dionysos on armuline, siis mitu nädalas. Üsna ettenähtav muster, mis EKRE jäärpäisuse säilimisel ühel hetkel koalitsiooni ka ümber ajab.

Millal see hetk olema peaks? Võimalik, et Ratas ootab paari lühiajalise eesmärgi täitumise ära. Ootab näiteks, kuni hea

sõber Kadri Simson on Euroopa Komisjoni volinikuks määratud ja näiteks ka Eesti Panga nõukogu liikmed on riigikogus ära valitud.

Euroopa Parlamendi valimised siin rolli ei mängi, sest Keskerakond saab Yana Toomile mandaadi toimetuse hinnangul üsna suure tõenäosusega valitsuskoalitsiooni koosseisust hoolimata.

Seega võiksime uue valitsuskoalitsiooni sünni näha millalgi suve lõpus või sügisel. EKRE valitsusest eemaldamisega ei saa Ratas avalikkuse silmis eriti midagi kaotada, küll aga palju võita. Saab nende poolehoidjatele näidata, et nägite, proovisin. Ülejäänutele aga oma selja sirgu ajamist presenteerida.

Ei salga, kuna Äripäev soovitas viimastel valimistel hääletada Reformierakonna poolt, meeldiks meile loomulikult väga, kui Reformierakond ka võimule tuleks. Selle võiks nurjata vaid EKRE ja nende juhtide paindlikumaks muutumine.

Seega – olge nüüd mehed ja ärge oma sõnu sööge. Ärge nüüd pehmoks muutuge. Pange pasunasse ja kõigile. Lastega naistele. Lasteta naistele. Vähemustele. Kõigile. Sest paradoksaalsel kombel aitab see Eestit praegu edasi.

REPLIIK

Kõige parem oleks koalitsiooni lagunemine

Parim, mida see koalitsioon teema peaks, on laiali minna, sest neil pole valitsemiseks pädevust ega selleks kombinatsiooniks valija mandaati.

Samuti on koalitsioonierakonnad valitud programmiliste lubadustega, mida pole kaivatsetudki täitma hakata.

Kui see laialimine edasi lükkub, siis kindlasti on vajalik üks mittetegemine – pensionisüsteem tuleb jätta lammutamata. Ei ole ainustki ekspertiisi, mis seda õigustaks, ega ainustki lahendust neile, kes ühe sambaga vaesusse jää-

JÜRGEN LIGI
riigikogu liige, endine
rahandusminister
(Reformierakond)



» Mida veel ei tohi teha, on retoorika muutmine. Hunt on parem kui hunt lambanahas.

vad. Ja paljud jäävad. Rahvastik vananeb, säästmisharjumust ega investeerimisvõimevust rõhuval enamikul rahuldaval määral aga pole. Probleeme teise sambaga tuleb käsitleda sammast hävitamata ja üks alles jõustuv seaduski tegeleb sellega.

Mida veel ei tohi teha, on retoorika muutmine. Hunt on parem kui hunt lambanahas.

Tegemistest on eriti olulisi kolm. Esiteks tuleb taastada eelarve tasakaal ja heastada senine ülekulu kasutamatest kuludest loobumisega.

Teiseks tuleb viivitamatult alustada alus- ja koolihariduse eestikeelseks viimisega. Loba eesti keele õppest ei lahenda venekeelse hariduse kehvat kvaliteeti ega halvamaid väljawaateid elus.

Kolmandaks tuleks likvideerida maksusüsteemi kallal sooritatud vägivald. Aktsiisid viia 2017. alguse tasemele ning kehtestada ühtlane maksuvaba miinimum.

ÄRIPÄEV KÜSIS LIGI 300 EESTI ARVAMUSLIDRILT, ETTEVÕTJALT JA JUHLIT, MIS PEAKS OLEMA UUE EESTI VALITSUSE PRIORITEETNE TEGEVUSSUUND.



Nutiajastu tööriist

www.teabevara.ee



Äripäeva teabevara veebis annavad nõu Eesti parimad eksperdid 18 erinevast valdkonnast. Teabevara keskkonnas pidevalt uuenev eesti- ja venekeelne erialane teave on praktiline, ajakohane ning mugav kasutada.

1243

RUUMI

ERINEVATEKS SÜNDMUSTEKS



SEMINARIRUUM.EU

**TULEMUS**

Tehnoloogia-aktsiad kütavad börsi kuumaks

Apple'i juhi Tim Cooki üllatuslikult optimistlik prognoos tõstis aktsiat järelturul tublisti, kuigi ettevõtte tulemus ise võttis kukalt kratsima – nii käive kui kasum jäid eelmisele aastale alla.

LIINA LAKS
liina.laks@aripaev.ee**Äripäev**

Numbrite poolest pole pikalt börsi priimuseks oleval Apple'il midagi hõisata: majandusaasta teises kvartalis kukkus käive 5%, 58 miljardile dollarile, iPhone'i segmendis kukkus käive lausa 17%, 31 miljardile dollarile, ja ainult teenuse segmendi 16% kasv suutis kõige hullemale ära hoida. Kasum kahanes möödunud aasta sama kvartaliga võrreldes 16%, 11,6 miljardile dollarile, aktsiakasum oli 2,47 dollarit. Aga börs hõiskas – miks?

Kõigepealt: analüütikute ootused olid veelgi pessimistlikumad ja need said korralikult ületatud. Samuti olid Apple'i juhil Tim Cookil tulemusi tutvustades tagataskus paar relva, millega investorite viha taltsutada: iPhone'ide müük olevat oodatust parem ja ka Hiinas on müük tuule tiibadesse saanud. Müügi kasvul on aga hind – Apple pidi Hiinas telefonide hinda korralikult alla laskma. Teine relv on Apple'i 112 miljardi dollari suurune hoiupõrsas vaba raha, millest Cook dollareid külvas: dividendi tõstetakse tänavu 5% ning aktsiate tagasiostuks plaanitakse kulutada veel 75 miljardit dollarit.

Cookil oli investoritele veel üks rõõmu-

Siit ja sealt on näha mitte just punast tuld, aga ütleme seal punase ja rohelise vahepealset ehk kollast tuld.

LHV vanemmaakler Nelli Janson

sõnum: teenuste ja kantavate toodete (*wearables*) segmendid näitavad kasvu ning käesolev kvartal tuleb samuti parem, kui analüütikud ootavad. Oodatakse ca 2% käibe langust, kuid Cook lubas hoopis vaat et väikest plussi.

USA finantsmeedia kratsis kukalt

CNBC kirjutas, et toimuv areng on hea märk selle kohta, et Apple suudab suurendada tulusate teenuste – Apple Musicu ja iCloudi – osakaalu kontserni käibes-kasumis ja vähendada sellega sõltuvust kahanevast iPhone'i-ärist. Tõsi on, et Apple katsetab erinevaid viise iPhone'i kuldsest needusest vabanemiseks: oma krediitkaardi loomine, striiminguteenuse loomine, millega tahtakse murda otse Netflix'i ja Amazoni õuele.

Seevastu Wall Street Journal oli ettevaatlikum. Seal nähti, et Apple'it ootab lähiajal ees okkiline rada: kuna Apple ja Qualcomm plaanivad uuel aastal 5G-telefoni välja tuua, siis võib juhtuda, et kliendid tänavu uusi telefone ostma ei hakkagi ja ootavad uue toote ära. Samuti toodi välja, et paljud Apple'i oodatud teenused ei tule välja enne selle aasta lõppu.

Hulk positiivseid üllatusi

Esimese kvartali tulemustega on positiivselt üllatanud enamik suuri FAANG-grupi tehnoloogiaettevõtteid (Facebook, Apple, Amazon, Netflix ja Alphabet), välja arvatud

Alphabet, mille numbrid näitasid käibe ja reklaami kahanemist. Tehnoloogiaaktsiad on esimeses kvartalis tugevat tõusu näidanud. Wall Street Journali andmetel on tehnoloogiasektor tõusnud sel aastal 27% – rohkem kui ükski teine sektor ja seda hoolimata sellest, et aktsiate hinnatase on juba üsna rekordide lähedal. Näiteks Microsofti aktsia tegi tulemuste peale kõigi aegade rekordi ja see tõusis vahepeal kolmanda ettevõttena maailmas triljonifirmaks.

USA börsiindeksitel oli selle sajandi kõige võimsam esimene kvartal. Kuid indeksest rääkides räägime paratamatult tehnoloogiaaktsiast: Nasdaq 100 indeksi puhul on kümne esimese ettevõtte osakaal enam kui pool kogu indeksist.

Mis saab edasi?

Põhjused, miks börsipidu jätkuda võiks, on vanad: madalate intressimäärade keskkonnas on raske leida raha kasvatamiseks paremat alternatiivi. Suurfirmadel on vaba raha, mida suunatakse aktsiate tagasiostu-programmidesse, mis väärtpabereid omakorda kergitavad.

Kuigi majanduse kahanemisest räägitakse ja nii Rahvusvaheline Valuutafond kui ka Maailmapank on seda jõuliselt prognoosinud, siis olid esimese kvartali numbrid nii USAs kui ka Euroopas oodatust paremad. Praegu oodatakse pikisilmi ka USA-Hiina kaubandussõja lõppemist, mis võiks peo-

le veel hoogu anda. Kui seda ei juhtu, siis on efekt vastupidine. Võimalikud põhjused, miks pidu võiks otsa saada, on samuti vanad: kaubanduspingete süvenemine, majanduse aeglustumine. Et mootoriga on probleeme, näitavad mitme suurfirma viimase aja tulemused: kui jätta kõrvale kõik vabandavad asjaolud ja analüütikute ootused ning tõmmata numbrid Eesti valitsuse kombel Excelisse, siis on kahanemis- või vähemalt aeglustumismärke näidanud Apple, Amazon, Samsung...

"Investorid on praegu minetanud igasuguse ohutunde ja tehnoloogiasektor hakkab vaikselt juba tulikumaks kiskuma," rääkis LHV vanemmaakler Nelli Janson. Mis aga ei tähenda aga, et turg veel lähiajal tõusta ei võiks. "Tihtipeale, kui me isegi vaatame tagasi mingisugustele minevikunäitajatele enne suuri majanduslangusi, siis turg on võimeline suhteliselt pikalt ignoreerima makromajanduse ohu märke või siis ettevõtete tulemusi," nentis Janson.

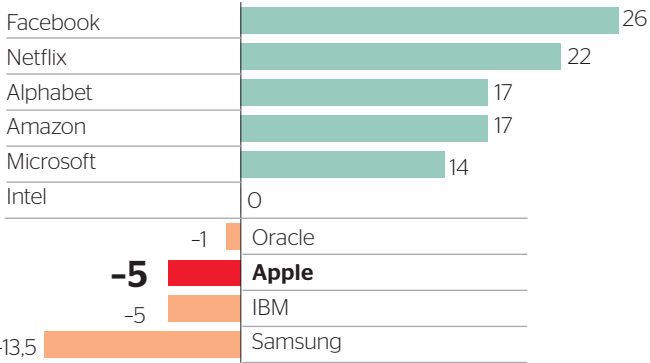
Viimastel nädalatel üllataski teda eelkõige Alphabet – oma negatiivsete tulemustega. "Seni on tulnud ligi pooled S&P 500 ettevõtete tulemused ja kuigi mõnel neist on need suhteliselt tublid, on näha kasvu aeglustumise märke, mida näiteks Amazon ei ole näidanud viimased neli aastat. Siit ja sealt on näha mitte just punast tuld, aga ütleme seal punase ja rohelise vahepealset ehk kollast tuld."

VÕRDLU

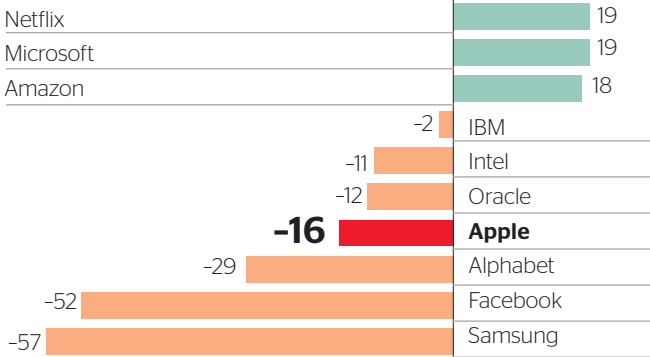
Apple nii käibe kui ka kasumiga kukkujate seas

Suurimate tehnoloogiaettevõtete I kvartali tulemuste aastane muutus protsentides

Käive



Puhaskasum



HIND

Apple'i aktsia tänava
ligi 30% tõusnud,
kuid viimase 12 kuu
tipptasemeni veel
ei küündi

Aktsia hind USA dollarites



ALLIKAS: THOMSON REUTERS

PANE TÄHELE

Kuidas investorina Apple'i universumile
panustada?

Investorid, kes on Apple'ist endast tüdinud, aga tahaks siiski kuidagi tema käekäigust oma rahakotiga osa saada, võivad panustada näiteks tema suurimatele varustajatele. Börsiettevõtetest on nendeks näiteks Analog Devices (ADI), Jabil Circuit (JBL), Micron Technology (MU), Qualcomm (QCOM), Euroopa firma STMicroelectronics (STM), Samsung, Texas Instruments (TI) - nimekirja on pikk. Sealjuures sõltub päris mitu firmat Apple'ist väga suures matus: Money Morningu andmetel annab äri Apple'iga enam kui 10% Jablili ja Qualcommi käibest ning suur sõltuvus õunafirmast on ka Skyworksil. Muuseas, Apple'i varustajate nimekirjast leiab ka meil tuntud Stora Enso.

▲ Apple'i juht
Tim Cook suutis
investoritele helge
tuleviku silme ette
manada
FOTO: REUTERS/SCANPIX

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00		500

Inbank AS Niine 11, 10414 Tallinn, www.inbank.ee

BALTI ETTEVÕTETE EMITEERITUD VÕLAKIRJAD

võlakiri	ISIN kood	lunastamine	kupongi- määr	intressi- maksed	nominaal, €	emissiooni maht, €	kauplemis- koht
Creditstar	EE3300111517	1.06.2019	8,00%	kvartaalne	1 000	1 000 000	-
Creditstar	EE3300111533	1.06.2020	11,00%	kvartaalne	1 000	25 000 000	-
Storent Investments	LV0000802304	30.06.2020	8,00%	kvartaalne	100	10 000 000	Riia börs
Endover Aurora Nova	EE3300111582	14.12.2020	11,00%	kvartaalne	100	10 500 000	-
Creditstar	EE3300111525	1.06.2021	12,00%	kvartaalne	1 000	15 000 000	-
PlusPlus Capital	EE3300111509	31.08.2021	10,00%	kvartaalne	100	5 000 000	-
Magnetic MRO	EE3300111608	21.12.2021	8,00%	kvartaalne	100	8 000 000	First North
luteCredit Europe A12	EE3300111715	15.05.2022	13,00%	kvartaalne	100	1 000 000	-
Mainor Ülemiste	EE3300111343	5.04.2023	5,50%	kord poolaastas	100	10 000 000	First North

Tabel on esitatud turuülevaate andmiseks ja ei ole käsitatav väärtipaberite pakumisenä.

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 230, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

REKLAAM

REKLAAM



TÖÖÕIGUSE
SEMINAR

SOODUSHIND
kuni 10.05.2019
179,17 €
(215 € km-ga)

Vigane tööleping –
kas kohtume kohtus?

15. mai
Radisson Blu Hotel Olümpia

- Tööaeg, puhkeaeg, valveaeg – kellele on neid vaja?
- Summeeritud tööaja arvestuse probleeme
- Töötajapoolne lepingu ülesütlemine – kas korraline või erakorraline? Kuidas käituda, kui erakorraliseks pole põhjust?
- Tööandjapoolne töölepingu lõpetamine – võimalused ja ohud

Vaata infot ja registreeru:

pood.aripaev.ee/vigane-tooleping-kas-kohtume-kohtus

Äripäev Personaluudised.ee



22.05.2019

Marko Reikop

299 € (km-ga 358,80 €)
Kehtib kuni 05.05.2019
Tavahind: 399 € (km-ga 478,80 €)

Kuidas positiivse
sõnumiga
televisiooni pääseda?

Telepurki ja elusalt tagasi



Info ja registreerimine: Äripäeva Akadeemia | tel: 667 0439 | e-post: akadeemia@aripaev.ee | akadeemia.aripaev.ee

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Danske ajab mul juuksed halliks

Vaid üheksa päeva eest ostsin antikangelase Danske Banki aktsiaid hinnaga 126,9 krooni tükk, aga juba on mu investering kahanenud üle 7 protsendi.

Ostsin Danske Banki pikaajalisel eesmärgil ja et Danske Bank oli suhtarvudelt parem, eelistasin seda värskelt rahapesuskandaali kätte sattunud Swedbankile. Danske jamad on juba pikemalt kestnud, samas kui Swedbanki skandaal on veel noor ning uute negatiivsete uurimistulemuste tuleku oht suurem.

Juba ostes oleksin saanud targem olla

Kõigepealt juhtis üks lugeja mu tähelepanu sellele, et aktsiaostu käigus eurode automaatse Taani kroonideks konverteerimisega võisin saada kursivahe tõttu kop-sakat kahju.

Uurisin Swedbankist asja. Mind huvitas, kas juhul, kui oleksin ise eelnevalt eurode eest kontol vajaliku hulga Taani kroone ostnud, oleks kurss minu jaoks soodsam tulnud. Swedbanki klienditeeninduse teatel pole aga nii väikse summa puhul vahet. Automaatse konverteerimise kursist (ehk tehingu ajal kehtivast ülekande müügikursist) soodsamat saab Swedbankist küsida alles üle 30 000eurosest summast. Keskpanga kurss oli 1,2% soodsam kui Swedbanki Taani krooni kurss 7,37 krooni ühe euro eest. Kursivahe tõttu jäin ilma 102 eurost.

Pauk tuli ootamatust kohast

Teine ja palju halvem uudis tuli teisipäeval. Danske Banki aasta ei alanud hästi. Puhaskasum oli 3 miljardit Taani krooni, kahanedes mullusega võrreldes 39%.

Oodatust väiksemal kasumil on mitu põhjust. Esiteks on panga välja antud laenude intressitulud vähenenud, kuigi laenude maht kasvas. Teiseks on kerkinud kulud nii laenukahjumitest kui ka panga mainekuvandi parandamiseks tehtud kulutustest.

Laenude maht kasvas aastases võrdluses 3%, kuid laenumarginaalide vähenemise tõttu intressitulul hoopis kahanes.

6%

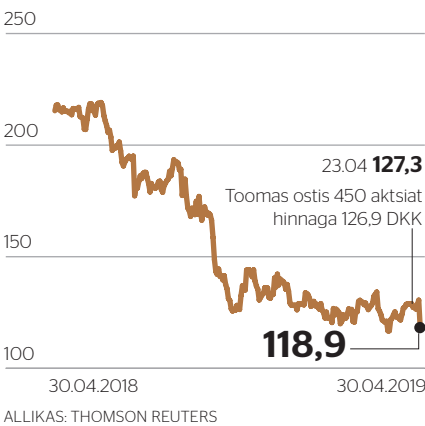
kukkusid aasta-ga Danske Banki tulud, olles tänavu I kvartalis 10,8 miljardit Taani krooni. Puhaskasumit teeniti 3 miljardit krooni, mida oli aastatagusest 39% vähem. Laenu-maht kasvas 3%.

7,7

protsenti oli I kvartalis Danske Banki omakapitali rentaablus.

HIND Vilets esimene kvartal viis aktsia ligi 9% langusesse

Danske Panga aktsia, Taani kroonides



Marginaalide languse põhjus on tugevnenud konkurents Norra ja Rootsi pangandusturul. See paneb kukalt kratsima.

Kui Danske muudkui turuosa ära annab, on ta allakäiguspiraalil ja mind huvitab, kas trend jätkub. Danske aktsiat ostes olin valmis ajutiseks aktsia hinna languseks, kuid ootasin pigem seda, et kui mingi obadus tuleb, siis on see trahv rahapesu eest, mitte konkurentsivõitluses allajäämine ja kasumi märkimisväärne langus.

Minu investeringu summa oli üsna tagasihoidlik ehk 2,3% portfelli väärtusest, et jääks võimalus tulevikus paanikamüügi ajal positsiooni suurendada.

Kas praegu on tegemist skandaalijärgse ümbersünni valuga või ootabki panka ees allakäik? Et seda kindlalt öelda, on tarvis veel mitu kvartalit ära oodata. Kui selgub, et minu tees ajutiselt hätta sattunud tugevast ettevõttest järgneva 5–10 kvartali jooksul paika ei pea, siis kinni ma aktsiasse jääda ei kavatse.



Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus.

PORTFELL Kuidas läheb Toomase investeringutel?

päevane muutus

+0,22%

väärtus 327 206,25 eurot 68% aktsiad / 18% raha / 11% võlakirjad / 3% ühisrahastus

Apple	5,4
Danske Bank	1,1
Ryanair	1
LHV	0,9
Facebook	0,6
Berkshire Hathaway	0,5
Equinor	0,47
Altria	0,4
Tallinna Sadam	0
Tallink	0
EWZ	-0,3
Baltic Horizon	-0,4
Microsoft	-0,7
Lerøy Seafood	-0,8
ETEN Real Estate Fund III	-2,2

Viimased tehingud

Ostis 23. aprillil 450 Danske Banki aktsiat hinnaga 126,7 DKK (16,97 €) aktsia kohta. Tehingusumma 7647,9 € ja tehingutasu 14 €. Müüs 2. aprillil 400 Swedbanki aktsiat hinnaga 13,72 € aktsia kohta. Tehingusumma oli 5488,05 € ja tehingutasu 14 €.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee.

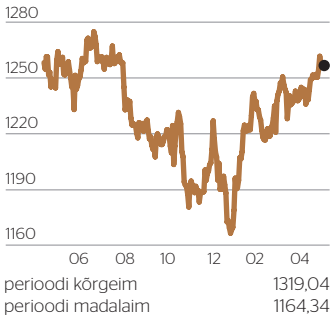
OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

1257,38

+0,04% ▲



MEEDIA

Ekspress Grupp lõpetas taas kvartali kahjumis

Ekspress Grupp sai esimeses kvartalis 17,3 miljoni eurose käibe juures kahjumit 0,61 miljonit eurot, mis teeb kahjumiks aktsia kohta (EPS) 0,02 eurot.

Ettevõtte müügitulu, mis tuleneb peamiselt reklaamimüügist Eestis ja Leedus, kasvas eelmise aastaga sama perioodiga võrreldes 6%, kuid kasumlikkuse vähenes eelkõige trükiteenuste üha tiheneva konkurentsi ning sisendhindade tõusu tõttu. Lisaks oli vähenemine seotud trükimeedia tulu kahanemise ning suuremate kojukande- ja tööjõukuludega. Esimeses kvartalis oli täiendav kahjum 0,1 miljonit eurot osalustelt sidusettevõtetesse ja finantsinvesteeringutesse.

Ekspress Gruppi digitaalne tulu kasvas esimeses kvartalis 11% ja see moodustab kogukäibest 37%. Kontserni kasum enne intresse, makse ja kulumit (EBITDA) ulatus 0,68 miljoni euroni, jäädes samale tasemele eelmise aasta sama perioodiga. Ekspress Grupp jäi ka neljandas kvartalis kahjumisse, siis oli suurusjärk 0,24 miljonit eurot.

PANE TÄHELE

Samsungi tegevuskasum vähenes 60 protsenti, sest kiipide hind on langenud.

Pro Kapital kasvatas käivet, puhaskasum jäi samale tasemele.

BP esimese kvartali kasum vähenes 12 protsenti.

BÖRSIKAUBAD

Kütused	01.05	Värvilised metallid	30.04
USD		USD/t	
Nafta IPE, bbl	72,32	Alumiinium LME	1784,35
Nafta NYMEX, bbl	63,88	Vask LME	6323
Mootoribensiin, t	743	Plii LME	1910
Diislikütus, t	648	Nikkel LME	12249,5
Kerge kütteõli, t	631,75	Tina LME	19700
Masuu (1% väävel), t	422,75	Tsink LME	2845,34
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,566		
Põllumajandus	01.05	Väärismetallid	01.05
nael = 453,59 g		USD/units, units = 31,105 g	
Kohv NYBOT, US\$/nael	91,7	Kuld COMEX	1284,358
Valge suhkru NYSE LIFFE, USD/t	330,2	Plaatina NYMEX	872
Kakao NYBOT, USD/t	2368	Palladium NYMEX	1338,088
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	161,2	Hõbe COMEX	14,848
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	368,75		

VALUUTA

Austraalia dollar	AUD	1,60	Singapuri dollar	SGD	1,53
Bulgaaria leev	BGN	1,96	Suurbritannia nael	GBP	0,86
Hiina jüaan	CNY	7,55	Šveitsi frank	CHF	1,14
Hongkongi dollar	HKD	8,81	Taani kroon	DKK	7,47
India ruupia	INR	78,15	Tai baat	THB	35,86
Jaapani jeen	JPY	124,99	Tšehhi kroon	CZK	25,63
Kanada dollar	CAD	1,51	Türgi liir	TRY	6,68
Korea won	KRW	1306,64	Ungari forint	HUF	324,2
Norra kroon	NOK	9,70	USA dollar	USD	1,12
Poola zlot	PLN	4,28	Bitcoin/USD	USD	5288,93
Rumeenia leu	RON	4,76			

EUR/SEK ▲ 10,68

EUR/RUB ▲ 72,77

BÖRS

Tallinn				01.05			
aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelml, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,150	4,55	580	-11,4	-6,7%	0,80	0,9%
Baltic Horizon Fund	1,340	-0,37	21170	10,6	-	-	7,0%
Baltika	0,950	0,00	0	-10,8	-85,7%	-2,82	0,0%
ETEN Real Estate Fund III	18,2	-2,15	14680	9,1			3,7%
Ekspress Grupp	0,840	-5,62	17570	5005,9	0,0%	0,50	8,3%
Harju Elekter	4,700	0,00	4250	43,3	2,8%	1,25	5,1%
LHV Group	10,900	0,93	10110	10,3	19,3%	1,85	1,5%
Merko Ehitus	10,300	0,49	104850	9,4	14,2%	1,38	9,7%
Nordecon	0,960	0,52	55460	7,8	12,3%	0,93	6,3%
PRFoods	0,550	-3,17	3450	-32,4	-2,6%	0,88	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,510	0,00	1210	4,7	21,9%	0,87	0,0%
Silvano FG	2,610	-0,76	9810	8,7	29,6%	7,66	7,6%
Skano Group	0,575	0,00	0	-2,9	-24,1%	0,89	0,0%
Tallink Grupp	1,080	0,00	8200	18,1	4,9%	0,84	2,8%
Tallinna Sadam	2,130	0,00	42840	22,9	7,04%	1,524	6,29%
Tallinna Vesi	11,400	0,00	34010	9,4	26,2%	1,78	3,2%
TIn Kaubamaja	8,500	0,00	72620	12,2	15,8%	1,780	7,4%
Trigon PD	0,510	0,00	0	-0,2	-650,0%	1,28	0,0%

Riia

01.05	aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindeks	11,4	0	1,0	1,316		
Latvijas Gaze	10,4	0	16,8	1,3	-	
Olainfarm	5,9	1,37	8,0	0,8	3,559	
SAF Tehnika	3,1	-8,82	1,0			

Apranga ▲ +3,01%

SAF Tehnika ▼ -8,82%

Vilnius

01.05	aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	1,880	3,01	13,4	1,8	6,9	
Novaturas	8,250	-1,79	11,9	4,5	6,3	
Klaipedos Nafta	0,433	0,46	14,2	0,8	6,9	
Linas Agro	0,099	0	4,7	0,3	0,0	
Panevezio Statybos Trestas	0,790	1,94	0,4	0,4	0,0	
Rokiškio Suris	2,620	-0,76	47,7	0,7	3,8	
Siauliai Bankas	0,451	1,35	5,2	1,0	6,4	
Snaige	0,172	-11,79	1,0	0,0		

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised ja turuülevaade: www.aripaev.ee/investor